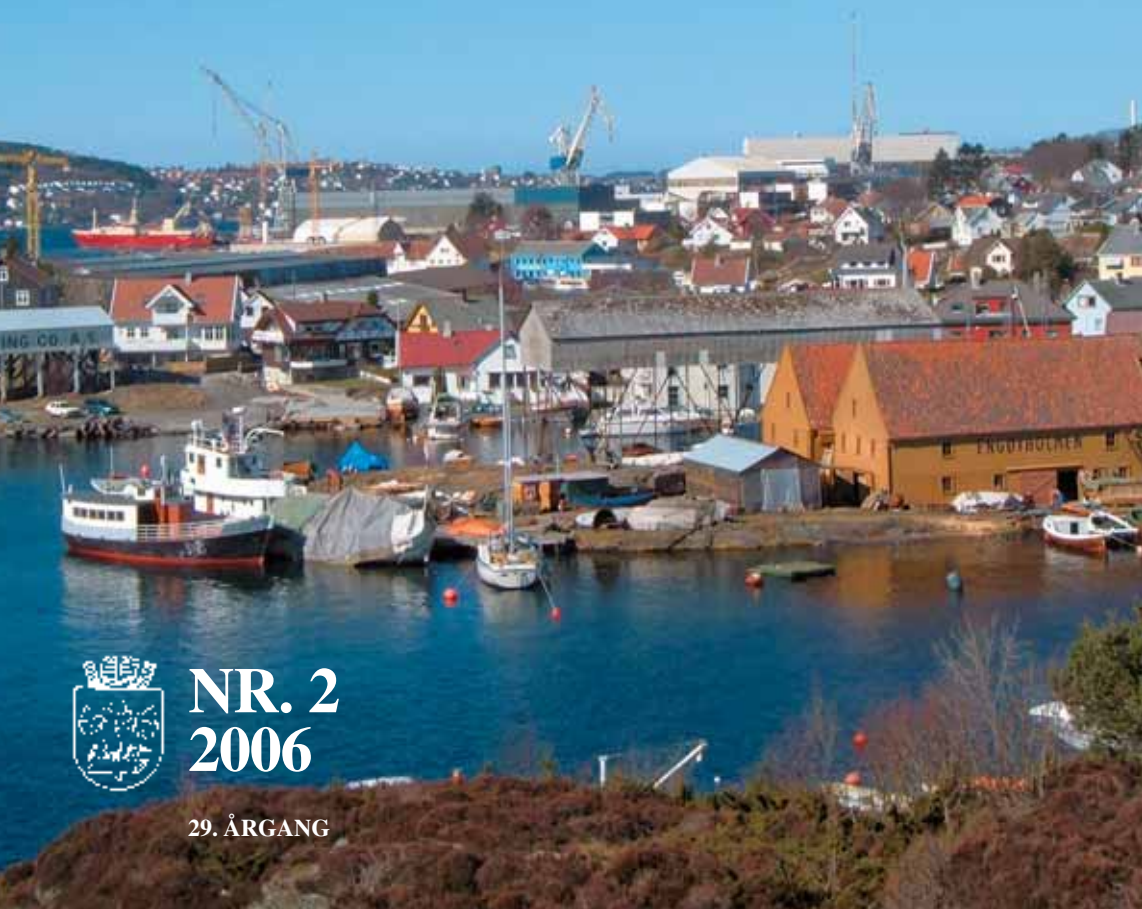

Mortepumpen

INFORMASJONSBLAD FOR ELDRE I STAVANGER

NR. 2
2006

29. ÅRGANG

Informasjonsblad for eldre
i Stavanger

Utgitt av:
Stavanger kommune
Oppvekst og levekår

Redaktør:
Stein Hugo Kjelby

Redaksjonskomité:

Inger Lied
inger.lied@stavanger.kommune.no

Helga Laake
hlaake@frisurf.no

Halvor Ingebretsen
h.ingebretsen@sensewave.com

Randi Folkestad
rifol@tele2.no

Gerd Borgenvik
gebo80@msn.com

Stein Hugo Kjelby
skjelby@stavanger.kommune.no

Redaksjonens adresse:
«Mortepumpen»
Eiganes og Tasta
helse- og sosialdistrikt
Løkkeveien 99
Postboks 55, 4001 Stavanger
Tlf. 51 50 82 96

Bladet kommer ut 4 ganger pr.
år og sendes fritt til alle over
67 år i Stavanger kommune

Neste nummer kommer ut
22. september 2006

Stoff må være i redaksjonen
18. august 2006

Forsidebilde:

Engøyholmen kystkultur-
senter med Hundvåg I
og Nøkk ved kai

Foto:
Halvor Ingebretsen

Opplag:
12.000 eksemplarer

Trykk og layout:
Allservice AS
4017 Stavanger

På redaktørkrakken:

Unge og eldre hånd i hånd

På mange områder i livet må vi bare innse at tidene og tingene har forandret seg. Enkelte vil gjerne si at tilværelsen er snudd opp ned på ulike felt.

La oss et øyeblikk la tankene sveve tilbake til våre foreldres barndom og ungdom. Var det ikke den gang at generasjonenes erfaringer ble videreformidlet til de unge fra de gamle? Det var de gamle som hadde livserfaring og jobberfaring. Denne visdommen ble formidlet til neste generasjon. Den gang.

Iden grad de unge og de eldre har evne til å snakke sammen, vil det også i dag være muligheter for formidling av fortidens tradisjoner og erfaringer. «Bare generasjonene kommer på nett». Ja, nett-opp. Der er problemet. Teknologien har rast forbi en generasjon eller to og fanges opp av de unge. De kan det. Data, Internett og mobiltelefon har plutselig revolusjonert verden, uten å ha spurt de eldre! Å plutselig innse at alle offentlige tjenester snart kun kan nås via PC'n, er et sjokk. At mobiltelefonen er eneste mulighet for å nå familien, er like ille.

Da er det godt at en ung og trent hånd og hjerne kan tre hjelpende til slik at teknologien kan forstås og regningene bli betalt. Dette får du tilbud om på Eldres Hus, se side 40. Og så ordner mobilen fødselsdagshilsenen til lille Anne.

God sommer!

BYPROFILEN

Thorleif Karlsen

*Pionér for trafikkopplæring i skolen, radio-
kjendis og prototypen på «onkel politi»*

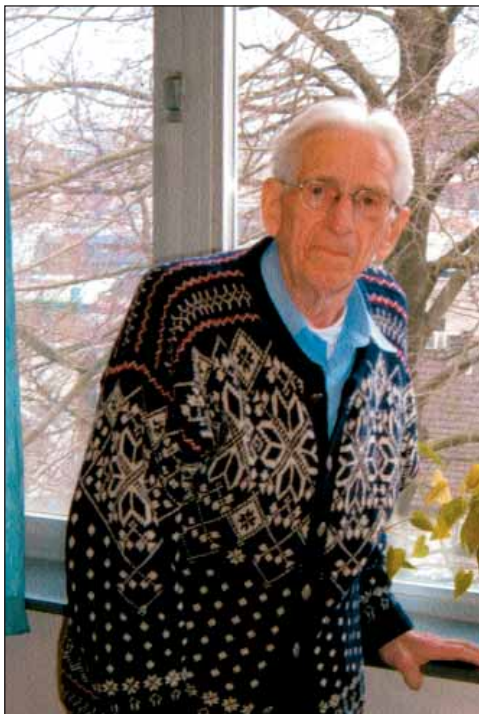
Tekst og foto: Halvor Ingebretsen

Private foto. Illustrasjon: Art Design Collection

Antagelig for første gang er denne spalten blitt til under et besøk på sykehuset.

Politiinspektør og dagens profil, Thor-

Utsikten over Sandnes fra sykerommet får Karlsen til å si: *Sandnes er en vakker by.*

leif Karlsen befant seg nemlig på Sandnes sykehus, hvor vi oppsøkte ham. Årsak: Lårhalsbrudd for andre gang. Forhåpentlig ikke på grunn av brudd på trafikkreglene. Vi spør ham derfor om det ? – *Nei, dette var noe helt annet. Jeg skulle sette ut for tømning det grå bosspannet. Og dumt nok gjorde jeg det iført tøfler. Og plutselig var det som om beina gikk i «totlevase». Og der ble jeg liggende,-----med spannet **over** meg og bosset **rundt** meg. Derved brakk lårhalsen. Jeg har tidligere brukket lårhalsen på det andre beinet. Så nå er det slutt, for jeg har ikke flere lårhalsen å brette, bemerket han og humret med et smil både fra munnen og i øyekroken. Heldigvis, forteller han videre, kom snart folk til som så det som skjedde og han fikk hjelp. Etter operasjon ventet trening og rehabilitering på sykehuset i Sandnes. Og det var der Mortepumpens utsendte besøkte ham. – *Du må skryte av sykehuset og betjeningen her, sier han. – For her steller de så godt med oss, er en meget oppegående (bokstavelig talt), 97 årings beskjed til redaksjonen.**

70 års samliv

Ekteparet Asta og Thorleif Karlsen feiret i desember i fjor jernbryllup hvor Stavanger Aftenblad omtalte kjærligheten mellom dem som «rustfri». En god betegnelse som forteller noe meget viktig om dem begge. De har nok heller ikke gjennom livet gått klar av «regn- og haglbyger». Men forholdet har altså holdt seg rustfritt etter 70 års samliv. Et strålende eksempel og en god betegnelse for et langt liv i fellesskap. I Aftenbladets presentasjon av jernbrudeparet, står det en setning om pliktens fordeling i hjemmet. Der skriver avisen bl.a. noe som konen Asta uttrykte slik når det gjaldt fordelingen av pliktene i hjemmet, nemlig – *Jeg har tatt meg av barn, hus og økonomi. Thorleif har arbeidet.* Tenk det,----- som om hus, barn og økonomi ikke har noe med arbeid å gjøre !!!!

Fra Politiskolen til Stavangers

4. distrikt

Thorleif Karlsen ble utekseminert fra Politiskolen i 1930. Samme år startet han

Thorleif Karlsen eskorterer andefamiliens vei fra Vågen til Breiavatnet.

karrieren med patruljetjeneste ved politikkammeret i Stavangers 4. distrikt. – *Distriktet omfatter området rundt Breiavatnet, forteller han, og minnes med et smil hvordan patruljen marsjerte «midt i gadå» rundt vatnet for å bli kjent med «distriktet». Og hvor morsomt det var å observere byens innbyggere sin respekt. – Ingen våget å passere oss. Det var jo «øvrigheten» som var på inspeksjon.* Deretter ble det tjenesteoppdrag mange steder, både innen- og utenlands som han ikke dveler lenge ved. Men beordringen til Tromsø nevner han som noe av det han husker mest fra. Ikke minst fordi han der også ble viet til sin Asta på selve julaften i 1935. – *Vi havnet hos Byfogden, forteller han, – for det var ingen prester som hadde tid å vie oss midt opp i juletravelheten. Men det var godt nok og ekteskapet har altså vart i 70 år, og fem barn er det blitt av det bl.a.* Han forteller også om de mange arbeidskonflikter som florerer på den tiden. Politiet hadde lite utstyr og utfordringene var mange. Ikke minst landets fattigdom var en årsak til dette. – *Utenlandske fiskere gjorde ikke sakene lettere når de invaderte Tromsø med et, noe vi kan kalle for et «ryggesløs! liv». Også landets fattigdom, hjemme-brenning og overdrevet alkoholmisbruk bidro til at dette ble en tøff tid for ordensmaktene. Og for en avholdsmann, som jeg var og er, var dette noe som gjorde inntrykk. Og jeg så det som en utfordring å ta del i å endre dette mønsteret. Hvis fattigdommen i Norge den gang er glemt, kan vi ha godt av å tenke tilbake på hvordan tilstanden var i 30 årene.*

Mild i blikket, og bestemt vennlig, karakteriserer politimannen, Thorleif Karlsen.

Dette angikk nær sagt alle byer i landet, mer eller mindre. Og det bør gjøre oss takk-nemmelige for hvordan vi har det i dag.

Trafikkutviklingen utfordret ham

Thorleif Karlsen huskes av mange for ulike engasjementer, ikke minst gjennom tjenesten i Stavanger med trafikk som hovedoppgave. Hans omsorg for at skoleelevene skulle få opplæring i trafikkregler og sikkerhet, er et engasjement som mange av dem som var med på hans rollespill i trafikken ennå minnes med stor glede. En elev fra Solvang skole den dag, forteller at da de så politibilen med

Karlsen ankom, rådet det nærmest 17. mai stemning i skolegården. De visste da at lærerrike og morsomme timer lå foran dem. Med sine «trøbiler» og trehjulsykler, oppmerkede gater og veikryss, trafikkskilt m.m., fikk Karlsen lært «den oppvoksende slekt» hvordan man skulle ferdes i trafikken. – *Trafikk ble plutselig en prioritert oppgave. Bilene gjorde sitt inntog for fullt. Det var viktig at barna fikk opplæring i å forholde seg til dem. Da var det skolene og ikke minst barnehagene vi konsentrerte oss om. Og ved å la dem praktisk få oppleve hvordan og hvorfor trafikkregler er til og må følges.*

Jeg tror vi lyktes å skape det alvor som var nødvendig for den tiden vi gikk i møte, sier Karlsen.

– Hvordan synes du trafikksituasjonen har utviklet seg ?

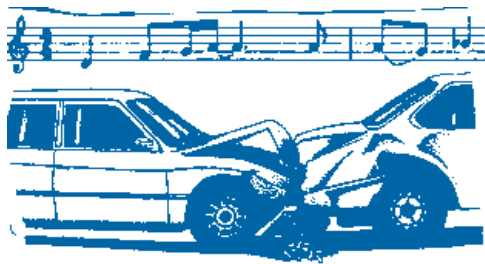
– Jeg synes trafikkmyndighetene har vært flinke til å utvikle nye regler, trafikklys, rundkjøringer, knipetangskjøring, fartsgrenser osv. Ved det har man maktet å gjøre trafikken «mer synlig». Ved å utvide trafikkbildet med bedre oversikt, slik at trafikantene kan se hverandre i tide, mener jeg har positivt bidratt til en sikrere trafikk.

Head-huntet til hovedstaden.

I tråd med det vi i «provincsene» er blitt vant med, så kunne ikke hovedstaden være uten en slik kapasitet. Det hele endte derved med at han flyttet i 1955 og ble politiinspektør i Oslo til han gikk av med pensjon ved fylte 70 år. Og kom senere tilbake til hjembyen. Han forteller at det var en spennende tid i Oslo. Ikke minst fordi han ble **anmodet** om å ta en nyopprettet stilling i hovedstaden som politiinspektør med hovedvekt på trafiksikkerhet. Han sier videre at han selv fikk følge debatten fra Stortingets galleri, om det behovet man hadde slått fast. Karlsen var foreslått, men det vakte reaksjoner fra juristenes forening at en slik viktig stilling skulle gå til en som **ikke** var jurist. Men Karlsen ble vurdert **som** den dyktigste til stillingen. Og fikk den. Det viste seg i ettertid å være et godt valg.

Trafikk og musikk

I Stavanger var Karlsen kjent som **trafikk-**

konstabelen og som «onkel politi». Fra 1960 og over det ganske land ble han kjent gjennom radioprogrammet «Trafikk og musikk» sammen med Oddvar Folkestad. – Det som var hensikten med dette programmet, som pågikk i hele 20 år, var å skape forståelse for trafikk og hva den førte med seg av gleder og tragedier og hvordan det siste kunne unngås. Trafikken satt i system, var noe av vår oppgave. Musikken var jo også en viktig faktor. Og jeg følte meg vel ved å bli omtalt som «tango-Karlsen».

Programlederen, Oddvar Folkestad derimot, var egentlig en fremragende organist, som i programmene var ansvarlig for det meste av de musikkvalgene vi gjorde.

Frimurer

Thorleif Karlsen har i lang tid vært knyttet til Frimurerlosjen. Hva **den** har betydd for ham uttrykker han slik: – Den som ikke kjenner frimurerordenens **---idé**, er kun opptatt av det som er internt og ukjent. **Det** er lite å vurdere ordenens betydning på. Losjen har betydd mye for meg, gjennom samhold og vennekrets. Jeg har fått svar på spørsmål jeg stilte til livet. Og jeg har holdt fast ved å få leve i vissheten om «**Hvorfor vi er her. Og hvor vi går hen.**»

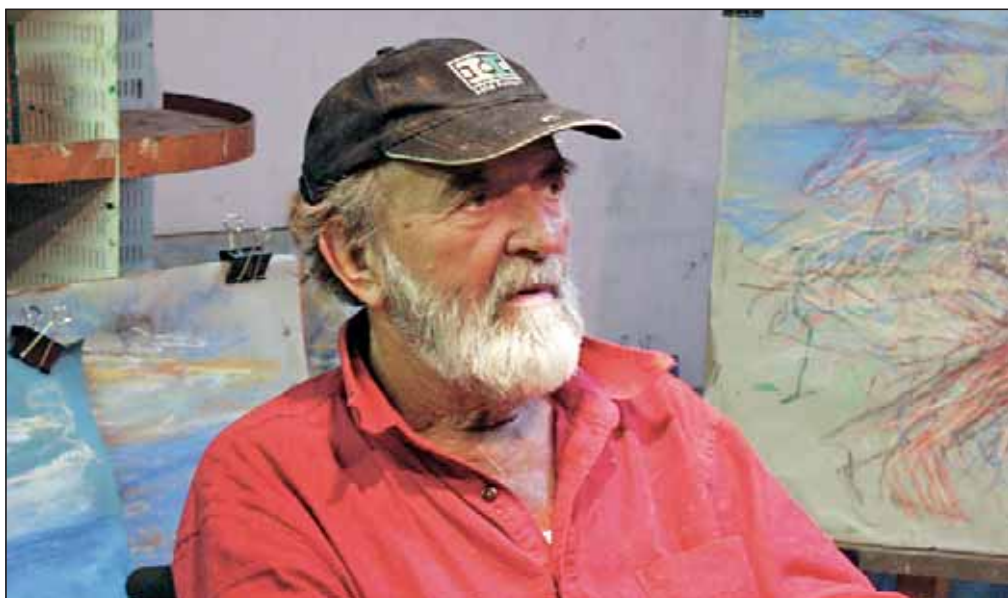
Reidar Berge-museet er åpnet for publikum

av Olav T. Laake

Reidar Berge-museet med tilhørende kunstsamling ble åpnet for publikum lørdag 1. april 2006, med stor tilstrømning. Men allerede 2. desember 2005 foretok vi den offisielle åpningen i nærvær av fylkesmann, ordfører og en rekke representanter for offisielle institusjoner, for organisasjoner, fra kunstforeningene, fra gallerier osv. Den 28. desember hadde vi en særskilt visning for Reidar Berges familie. Men lenger kom vi ikke – før publi-

kum kunne få slippe til, måtte det anlegges rømningsveger som de rette myndigheter kunne godkjenne, og det tok lenger tid enn vi hadde regnet med. Men nå er alt klart, og vi har kunnet åpne samlingen og museet for publikum. Dette er noe vi alle – og særlig Reidar Berge selv – har sett fram til.

Museet ligger i Almenningst. 8, altså like i nærheten av A. Idsøes kjøttforretning. Det holder til i det som eldre Stav-

anger-borgere vil huske som Mira-huset, oppkalt etter hermetikkfabrikken Mira, som var der. Reidar Berge hadde lenge syslet med tanken om å sikre seg en passende bygning der han kunne stille ut bildene sine. Han hadde et sterkt ønske om at flest mulig skulle få se dem. Da han fikk muligheten for å kjøpe Mira-bygningen, slo han til. Bygningen var ikke av de største, og det var litt for mange vinduer, men mye kunne gjøres ut av huset. Ikke minst – han kunne innrede et godt atelier der. Men bygningen måtte settes i stand, og på en slik måte at bildene kunne tas vare på.

Det måtte også skaffes betryggende magasinplass for all den kunsten som ikke kunne utstilles til enhver tid. Bygningen måtte ha moderne brannvarslings- og sprinkleranlegg, det måtte anlegges rømningsveger osv. Mye ble

gjort i hans egen regi. Men veldig mye sto igjen. Videre måtte bildene ordnes og katalogiseres. Det hele ble et mer omfattende arbeid enn det som Reidar Berge kunne overkomme. I samråd med sin bror, bokhandler Einar Berge, bestemte han seg for å overlate alt til en stiftelse.

Denne skulle sette bygningen i fullverdig stand, opprette et museum for Berges kunst, stå for driften av bygningen og ivareta kunstsamlingen. Men han skjenket ikke bare kunstsamlingen og Mira-huset til stiftelsen – han ga alt han eide. Og det er ved hjelp av denne utrolig generøse gaven at huset er blitt satt i stand og pusset opp med sikte på å være et kunstmuseum, med alle de tekniske krav som stilles. I tillegg er det foretatt omfattende arbeider i Berges bolighus i Nedre Dalgate 16 slik at det er blitt magasinplass for de bildene som ikke er stillet ut i Mira-bygningen.

Det hele kom på ca. 4 mill. kr., og alt er betalt av Reidar Berge selv gjennom de midler han har gitt til stiftelsen. Berge hadde nemlig vært forutseende nok til å kjøpe noen områder på Myklebust i Sola, og siden disse er meget ettertraktet, har vi fått inn penger nok til å dekke alle utgifter, og mer enn det.

Reidar Berge-museet er, så vidt vi kjenner til, det eneste museet i Norge som ikke har kostet det offentlige ett eneste øre!

Han fortjener all honnør for dette. Han ble da også – selvfølgelig – sterkt hyldet da den offisielle åpning ble foretatt.

For at en kunstsamling skal være tilgjengelig, er det ikke nok at vi kan komme inn og se på bildene. Ordning og katalogisering er nødvendig. Styret i stiftelsen engasjerte i 2003 Berit Wathne for å katalogisere Berges arbeider, også på data. Hun har utført et grundig og i alle deler imponerende arbeid. Med utgangspunkt i denne katalogiseringen har Jane Floor

etablert et web-museum slik at mange av de verker som er i stiftelsens eie er lett tilgjengelig via nettet over hele verden. Nå kan du sitte på Hawaii og studere Bergemalerier!

Det som vises i utstillingen nå, er ca. 100 kunstverk som utgjør et representativt utvalg av Reidar Berges kunst. Men vi har i alt ca. 600 kunstverk av ham i stiftelsens eie, og for å kunne vise det meste av dette, er det meningen å skifte ut de bildene som vises, med ca. et halvt års mellomrom.

Jeg er sikker på at alle vil ha stor glede av å gå omkring i museet, som er blitt lyst og vennlig. Her støter en på Berges kunst fra den tidligste tid og med en meget variert motivkrets. Her er alt fra de bybildene vi alle kjenner, til den vidunderlige naturen på Myklebust, fra ungdommenes yre lek til de hjerteskjærende maleriene i Berges store Holocaust-serie. De som går omkring i museet, vil få en skikkelig aha-opplevelse – Berge er en mye mer mangfoldig kunstner enn hva mange kunne tro.

Åpningstiden er foreløpig hver lørdag og søndag fra kl. 12.–16., og adgangen er gratis. Imidlertid kan skoleklasser og grupper – for eksempel pensjonistgrupper – få omvisning på hverdager etter avtale med vårt sekretariat pr. tlf. 51 85 60 90.

Velkommen!

For Reidar Berges Stiftelse
Olav T. Laake
Styrets leder

GAMLE BRODERIER

Av Randi Folkestad

Jeg tar vare på en del gamle broderier av pietetshensyn. De skriver seg alle fra min forlengst avdøde mormor. Det meste er elevarbeider hun utførte mens hun mot slutten av attenhundretallet var elev ved Statens kvinnelige industriskole, det som senere ble til Kunstindustriskolen. Den gang var skolen et sted som ga utdanning til de som skulle bli lærerinner i håndarbeid, tror jeg.

Hvorfor min mormor gikk der, har jeg ikke funnet ut av. Kanskje av ren nysgjerrighet. For å få tiden til å gå inntil hun giftet seg? Lærer ble hun aldri, men i stedet ble hun telegrafisk på den tiden «nøkkelen» var arbeidsredskapet. Telegrafnøkkelen må ha krevd en god del fingerferdighet. Noe hun kanskje lærte etter å ha arbeidet med nål i sytøy. Strikke lærte man ikke på den tiden. Kvinner kunne antakelig det fra fødselen av. Kvinner strikket, men det som ble produsert var hovedsakelig strømper og sokker og andre nyttige ting til bruk i et kaldt klima.

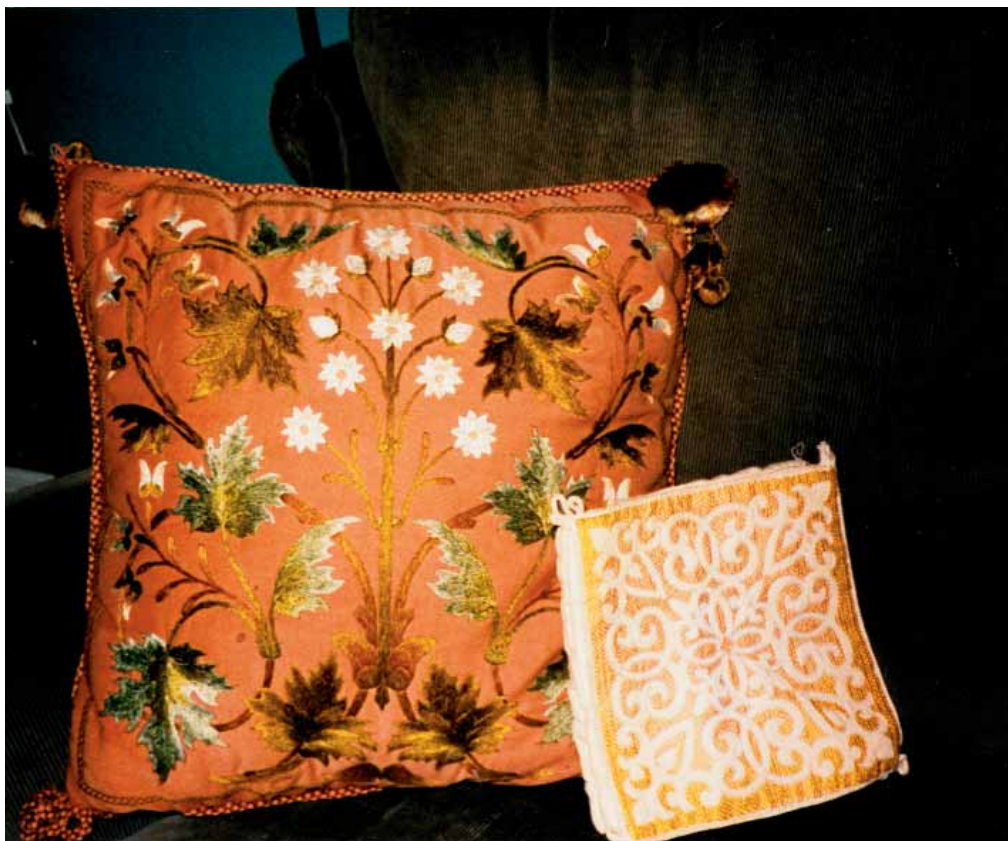
Men takket være skolen mormor frekventerte i sin ungdom, ble det produsert flere vakre broderier. Et av dem er gjengitt på bildet. Det er en sofapute. Både possementarbeidet og broderier er fruk-

ter av lærdommen hun fikk på skolen. Den er gjemt i et skap fordi ullstoffet dessverre falmer lett. Mormor brukte varetrekk på sofaputen når hun hadde den fremme. I min besittelse finnes også en eggvarmer. En sånn polstret sak du puttet frokosteggene i for å holde de varme. Den er overbrodert og har, i følge min mormor, vært på broderiutstilling i Stockholm.

En brikke jeg har, viser et utall forskjellige broderingsteknikker, utført på fintrådet lin. Den må ha vært et tålmodighetsarbeid uten like. Også den brodert med utsøkt tålmodighet og stødig nåleføring.

Hardangersømmer i lin pryder to dynetrekk jeg bruker til æresgjester i sommerhuset. Broderiene skriver seg fra to overlaken, men siden slike laken stort sett er gått av bruk, har jeg gjort dem om til dynetrekk der det fine broderiet kommer til sin rett ved å bli brettet over åpningen. Oversiden på dynetrekket er i mørk bomull. Dermed blir broderier ekstra synlig.

Hvorfor broderte aldri mormor mer etter fullført skolegang? Ja, si det. Kanskje hun fant ut at slikt arbeid var for tidkrevende og at hun, i likhet med meg,

Sofapute fra slutten av 1800-tallet. Slike omfattende broderier utførte våre bestemødre på fritiden.

ikke hadde den nødvendige tålmodighet. Jeg har aldri brodert noe. Jeg har ansett det som bortkastet tid i likhet med hva min mormor i moden alder syntes om slik geskjeft. Les bøker i stedet, sa hun. Men de gamle broderiene er vakre å se på for en som bare har arvet slike. Så kan en fundere på hvorfor kvinner i det hele tatt skulle sy prydsøm. Bruke det vesentlige av sin fritid til langsom framvekst av

broderier. Var det for å få deres oppmerksomhet bort fra andre, mer utviklende ferdigheter? Slikt som lesing av bøker og aviser? Ikke vet jeg. Men jeg tar godt vare på de prydsømsarbeider jeg har. Slik sysselsetting er nemlig i ferd med å forsvinne.

Engøyholmen

– en alt for godt skjult hemmelighet i Stavangers kulturliv

Tekst: Halvor Ingebretsen

Foto: Ketil Thu og Halvor Ingebretsen

«Stiftelsen Engøyholmen kystkultursenter får prisen for sitt arbeid med bygningvern, fartøyvern og ivaretagelse av håndverktradisjoner samt sitt kulturhistoriske formidlingsarbeid for alle aldersgrupper.»

Slik lød begrunnelsen for at Engøyholmen kystkultursenter fikk tildelt Rogaland fylkeskommunes Miljøvernpris for 2005. Det heter videre at *«stiftelsen er kjent for sin restaurering av eldre båter og nybygg av båter med tradisjonell byggeteknikk og for sitt sosialpedagogiske tilbud for ungdomsskoleelever.»*

Alt dette og mer til var grunner gode nok for at Mortepumpen tok seg en tur for å se det som skjer på holmen under sin entusiastiske leder, Ketil Thu og hans medarbeidere.

Starten på det hele

Det startet med sjøhusene på holmen. Husene ble reist i 1835 og ble da brukt til mottak og salting av sild. Senere har virksomheten vekslet mellom hummERMottak og pakking, salting og base for en rekke fartøyer og bruk som vølte nøter og reparerte annet utstyr.

Utviklingen førte imidlertid til at holmen mistet sine opprinnelige funksjoner.

Tanker om å bygge den ut til leiligheter satte fart i byens fortidsminneforening og Rygja Kystlag for å redde kulturminnet. Byantikvar Unnleiv Bergsgard og riksantikvaren ble imidlertid holmens reddende engler. Virksomheten har nå pågått i 16 år og stiftelsen har høstet mange lovord og gått fra å være en liten interesseorganisasjon til en bedrift med inntil nå 4 ansatte.

Ketil Thu forteller at stiftelsens styre tidlig innså at det måtte ansatte inn i driften. Og med midler fra fylkeskommunen, riksantikvar og flere, kunne det startes opp med eget tilbud for ungdomsskoleelever. – *«Dette er videreutviklet med et kontinuerlig tilbud fra 1992 som etter hvert også har omfattet lengre arbeidsledige og/eller sosialhjelpbrukere. Vi har også tilbud om lærlingeplasser i trebåtbyggerfaget, understreker han.»*

En vanlig dag på holmen

Vi ber ham skissere hva en arbeidsdag på holmen bærer preg av. Og han forteller villig;

– *«En vanlig dag består av mange praktiske gjøremål, såsom bygging av nye båter, reparasjoner og vedlikehold av gamle båter. Ungdommer som har skoletilbud hos oss deltar i dette og får samtidig undervisning i andre aktiviteter, så*

Daglig leder Ketil Thu inspiserer de gjenstående restaureringsarbeider.

som bygging av teiner og klepper. De fisker, seiler og får samtidig verdifullt samvær med trygge, flinke voksne mennesker. Og denne voksenkontakten er viktig. Vi bruker mye tid på å skape et godt medarbeiderklima mellom ungdommer, voksne og fast ansatte.

Han fortsetter med å fortelle at om kvelden og særlig i helgene i sommerhalvåret er det et yrende liv på denne, som han kaller, «oasen i Stavanger havn». Sjøspeidergruppen teller fra 50 til 70 medlemmer og har anlegget som sitt annet hjem. Også kystlaget Rygje har mange aktiviteter på holmen. – *Egen roklubb har vi også og noen heldige har fått mulighet til å restaurere sine egne private båter ved bl.a. bruk av våre kaier og strandlinjen.*

Finansiering

– *Hvordan finansieres arbeidet? spør vi.*

– *Stavanger kommune betaler vel en million kroner for skoletilbudet. Det representerer den del av kulturminnevernet vi står for og for at barnevern, skoler og barnehager kan få adgang til dette kulturminnet. Ut over dette må vi selv skaffe til veie 1/2 million ekstra hvert år. Det er en stor utfordring som vi inntil så langt har maktet.*

Når vi er inne på økonomirelaterte spørsmål forteller han også at like før jul i fjor fikk stiftelsen en gedigen gave fra SR-bank: En skog med fin gammel furu på rot pluss en million kroner. – *Derved kan vi altså bygge båter med tømmer fra egen skog, poengterer han uten å kunne skjule en viss stolthet. Han nevner også Lions-*

klubber og Inge Steenslands stiftelse som viktige bidragsytere til arbeidet.

Hensikten

– *Primærideen med Engøyholmen, hva er den?*

Til dette svarer Ketil Thu at det spesielle med Engøyholmen er kombinasjonen av målsettinger og aktiviteter innenfor kulturminnevern og omsorg/opplæring. – *Gjennom å ta vare på vår gamle kystkultur, skaper vi livs-skole- og opplæringsarenaer for mange som faller litt utenom de vanlige og strømlinjeformede tilbudene.*

Utfordringer i 2008

Kulturbyåret Stavanger 2008 har invitert Engøyholmen til å bidra med tiltak. Ketil Thu sier at de har kommet fram med mange gode forslag hvor de håper på gjennomslag for i alle fall noe. Kystkultur og maritime innslag vil i en slik sammenheng være selvfølgelig. Av aktiviteter som nå pågår regner han opp:

- Bygging av en 31 fots gavlabåt
- Gjenreisning av det nedbrente sjøhuset på Natvigs Minde.
- Bygging av to mindre tradisjonelle

Båtene bygges av tømmer fra egen skog.

For fulle seil. Slike båter bygges ved Engøyholmen kystkultursenter.

grindbygg. (Byggemetode for gamle sjøhus i Ryfylke).

- Ro-safari i det kulturhistoriske havne-landskapet fra Engøybroen–Kystkultursenteret–Natvigs Minde og Oljemuseet.

Besøkende er velkommen

– *Noe vi ikke har vært innom, som du kanskje har lyst å nevne? spør vi daglig leder Ketil Thu.*

– *Ja, svarer han. – Følgende: Mange kjenner nok både fergen «Hundvaag I» og brannbåten «Nøkk» fra bybildet. Begge disse flotte fartøyene er nå kommet på listen over verneverdige fartøy. Begge har fått ny hjemmehavn: Engøyholmen. De er klart synlige allerede fra brua mellom Sølyst og Engøy når du kommer fra byen. Ved Engøyholmen vedlikeholdes de og man kan bestille turer og opplevelser med dem hvor fartøyer, båter, Kultursenteret og aktiviteter inngår i programmet. Det er bare å ta kontakt med oss. Så skal vi bidra til opplevelser som knytter seg til Stavangers historie som sjøfartsby, silde- og hummerfiske og alt det som kystbegrepet inneholder.*

STAVANGER SVØMMEHALL

– En møteplass for pensjonister

Tekst og foto: Gerd Borgenvik

Litt før kl. 11.30 hver torsdag ser du dem gå med målbevisste skritt mot Stavanger svømmehall. Det er svømmetrening for byens pensjonister som står for døren.

Omsorg og velvære

Det er stort sett den samme gjengen som møtes uke etter uke, men kommer det noen nye, blir de snart inkludert i flokken.

Noe av det første som slo meg da jeg gikk inn i rekkene, var samholdet og den omsorgen som deltakerne viser for hverandre. Da undertegnede hadde et lengre fravær vinteren for halvannet år siden, ble gjensynet overveldende. Det var nesten som jeg skulle ha stått opp fra de døde. «Kjekt å se deg igjen!» «Hvordan går det?» «Vi har savnet deg!»

Klokka er 11.30.

Det er plass til flere!

Slikt varmer. Det samme gjør også det tempererte vannet som vi senker våre trette legemer ned i. En velgjørende følelse sprer seg fra isse til tå.

Så strekker vi ut, og gamle muskler blir som nye. Vi glemmer alderen og legger i vei. Rene foryngelseskuren.

Opplevelser

Oppholdet i svømmehallen kan også by på helt spesielle opplevelser.

En dag stod en splitter naken mann ved bassengkanten. «Ta på deg bukså», var det en som ropte. Mannen så seg forvirret om, snudde på helen og forsvant. Siden er det ingen som har sett ham – dessverre. Han var med på å sette en ekstra spiss på dagen for oss andre. Hvis noen skulle vite hvor han har tatt veien, så si at vi savner ham.

I bassenget er det en uskreven regel.

Herrene svømmer på den ene siden og damene på den andre. Ikke rart at jeg ble skikkelig forskrekket da det en torsdag dukket opp noe som liknet mistenkelig på en sjøløve med blank skalle og hengebarter rett forut. Det viste seg imidlertid å være et mannlig eksemplar av homo sapiens, og vedkommende forsvant ganske snart over til andre banehalvdel.

Det fikk meg til å tenke på en episode sør for ekvator, utenfor kysten av Sør-Afrika. Jeg stod på dekk sammen med min datter på fire år og stirret utover havet. Plutselig ropte hun:

«Mamma, mamma, se der er det en sjørøver!»

«Nei,» rettet jeg. «Det er en sjøløve.»

«Det er en sjørøver,» kom det kontant. Tonen innbød ikke til videre diskusjon, så jeg lot henne leve i den tro at vi hadde støtt på en svømmende sjørøver.

En taus tilskuer

Men tilbake til Stavanger Svømmehall. Foruten badevaktene befinner det seg en tilskuer på tribunen, som på undertegnede virker ganske malplassert, nemlig en av Stavangers rustne menn. Hva han har i svømmehallen å gjøre, er mer enn jeg begriper. På spørsmål fikk jeg til svar at

mennene skulle plasseres på ulike nivå i byen, og så kunne de ikke finne noe annet sted å sette ham.

Jeg må innrømme at jeg ikke akkurat kommer til å savne ham den dagen han forsvinner. En rusten mann har ingenting i Stavanger svømmehall å bestille.

Svømmehallen har ellers mer å by på enn bare vann. For kort tid tilbake ble damenes badstue opprustet, og et opphold her øker velværet ytterligere. Og som om ikke det er nok, har vi fått tilbud om aromaterapi og massasje av de forskjelligeste kroppsdelene. Det skulle ikke forundre meg om det neste blir tilbud om gjørmebad, og da trenger vi ikke lenger reise den lange veien til Tyrkia for å kjenne velværet spre seg i kroppen.

Betjeningen

Det har mye å si med en vennlig betjening, og det har vi. Det er bare velvilje å møte over alt, samme hva vi maser om.

For oss damer er badevakt og instruktør Monica Wold som en moder i Israel. Hun strør om seg med gode ord og smil, og sørger for at vi ikke legger igjen noe etter oss. Det er ikke til å komme bort fra at en blir litt glemsk med årene.

Enkelte av badegjestene har vært med lenger enn andre, som for eksempel ekteparet Randi og Åke Olsson. De husker godt hvordan det var i starten. Svømmingen foregikk om tirsdagene. Badingen var gratis, og i inngangshallen satt to damer ved et bord og delte ut nøkler til garderoben.

Etter hvert kom badingen inn i fastere former. Trygg Kristiansen i Eldrerådet var en ildsjel som i alle år talte pensjonistenes sak. Det var han som fikk gjen-

Monica Wold, badevakt og instruktør.

nomført at det hver torsdag formiddag ble avsatt fast tid til pensjonistene. Selv om vi i dag må betale litt for å være med, er det ikke mer enn at det er overkommelig for alle.

Eldrebadningen føyer seg inn i en rekke av gode sosiale tilbud som vi kan takke kommunen for. Antall deltakere kan svinge litt fra uke til uke, men fortsatt er det plass til flere. Så kom igjen! Jeg garanterer for en god mottakelse.

***Det er torsdag
Pensjonistene kommer.
Høy musikk, lått og løye.
Badehetter i alle farger og fasonger
skjuler mørkt hår og grått hår.
Damer og menn,
med og uten krøller.
De koser seg
og prater mens de svømmer.
Timen går så alt for fort.
En hel uke til neste gang!***

Monica Wold

Fra min «visdomsord-vegg» :

Når du leter etter feil – bruk ikke kikkert, – men speil

Tekst: Halvor Ingebretsen

I mitt yrkesaktive liv har jeg vesentlig vært tilknyttet medier og informasjonsformidling. En dag på kontoret fikk jeg besøk av en trykkerikontakt som kom med et nytt manuskript for korrektur-gjennomgang. Han hadde med seg en liten prøve på sitt eget firmas siste produkt: Visdomsord med en fiks design og montert i glass og ramme. Han lot meg få beholde et sett til min egen kontorvegg.

Nå henger de også på en vegg, hjemme på mitt lille «hjemmekontor». Til fortsatt veiledning. Jeg tar en titt på dem rett som det er. Og i dag, i skrivende stund, var det ett av de innrammede visdomsordene som kombinerte mine tanker med en historie jeg nylig var blitt fortalt. Og visdomsordet, slik det er gjengitt i overskriften, var altså: **Når du leter etter feil –, bruk ikke kikkert, – men speil.** Etter all sannsynlighet er dette en forenklet form av den romerske filosofen og forfatteren Lucius Annæus Seneca sitt utsagn at: *«Menneskene er ofte tilbøyelige til å bruke forstørrelsesglass for å se andres feil i stedet for å bruke speil for å kunne oppdage sine egne.* Eller det kjente bibelsitatet om at *«det er lettere å se splinten i din brors øye enn bjelken i ditt eget».*

Dette utsagnet streifet meg i forbindelse med nevnte historie jeg ble fortalt: En streng forretningsmann var nemlig kjent for sin vanskelige lederstil, sin kritikk av andre og sin uvennlige måte å være på. En

dag ble han konfrontert med denne sin væremåte. En real venn ga ham nemlig et råd om å stille seg selv et spørsmål før han tiltalte en annen, nemlig dette:

«Ville jeg hatt meg selv til sjef hvis jeg tiltalte ham/eller henne slik jeg gjør???» Livet endret karakter for mannen etter å ha prøvet denne metoden. Han spurte ikke seg selv om dette kun når det angikk sine **ansatte**. Han spurte også seg selv, «ville jeg hatt meg selv til **ektefelle** hvis jeg tiltalte henne slik?» – «ville jeg hatt meg selv til **venn** hvis jeg tiltalte ham slik?» – «ville jeg hatt meg selv til **sønn/datter** hvis jeg tiltalte dem slik?»

Ut fra denne metoden ble livet og forholdet til sine ansatte, sin familie og omgangskrets helt forandret. Nå startet han med seg selv før han reagerte. Kort sagt: Han brukte speilet og lot kikkerten ligge.

Kanskje en metode for noen hver av oss?

Brasil – et land fullt av overraskelser

Av Randi Folkestad

Besøker du en brasiliansk by av noenlunde størrelse i januar, februar, lyder heftige rytmer ut mot gaten fra nær sagt annet hvert hus. Man forbereder seg til karnevalet i overgangen februar–mars. Det gjelder å gjøre det bedre enn i fjor. Da vant den og den sambaskolen. I år er det vår tur. Og du behøver ikke være i Rio de Janeiro for å ta del i karnevalet. Det holder med den lille byen Olinda. Byen slår seg sammen med storbyen Resife når karnevalet innledes.

Brasil dominerer kartet over Sør-Amerika. Så er landet på størrelse med Europa, og lar seg ikke gjennomtråle sånn i løpet av et par uker. Her trengs det mye innsatsvilje og nysgjerrighet bare for å komme over en mindre del. Landet er nemlig svært varmt. Temperaturen når raskt opp mot trettifem grader, også ute ved kysten. Men her er frodig. Landet er en blanding av i-land og u-land. Det har enorme områder med regnskog og utallige apearter pluss mye mer fra dyreverden. En spaseretur i et utvalgt jungelområde med guide gir en liten tropesmak. Like før solnedgang er det et yrende liv før mørket faller på og noen dyr går til ro mens andre begynner å røre på seg.

I Charles Darwins naturpark drives et dyrehospital. I Brasil som her hjemme fins det mennesker som har dyr i huset

uten evne til å ta seg skikkelig av dem. En voksen kvelerslange kan bli litt uhåndterlig etter hvert. En ape gjør mye ugagn i et ellers velordnet hjem. Brasiliansk politi tar seg av dyr som blir forlatt eller forsoømt. Mange av disse blir overlatt til personalet i Charles Darwin naturpark der de får pleie og stell inntil de kan føres tilbake til naturen.

Slik tar en av hovedgatene i Olinda seg ut når den blir gjengitt av en kunstner.

Sambaøvingene foregår i kunstgalleriet.

Portugiserne bygget klostre og kirker

Flere byer og bygninger i dette enorme landet står på UNESCO's verne-liste. En av byene er Olinda. Allerede i første halvdel av 1500-tallet valgte portugiserne stedet til hovedforlegning for sine militære styrker. Ikke lenge etter rykket presteskapet inn. Det ble bygget kirker i hopetall og tilhørende klostre. Det meste av dette står i dag i all sin prakt. Klostrene er svært så portugisiske med sine utsmykninger i keramiske fliser, rikt dekorerte med scener fra Bibel og klosterliv. Hele rom er

utsmykket fra gulv til tak med fliser og der oppe, i himlingen, bøyer en nakken for å få med seg forgylte utskjæringer.

Olinda er i dag en by der brasilianske kunstnere har bosatt seg. I hver gate er et galleri. Husene er malt i sterke farger og rett som det er støter en på utprøving av musikk og kostymer pluss flere meter høye dukker. Karnevalet er underveis og hele byens befolkning synes å ville ta del i forberedelsene.

En opera i jungelen

For mange år siden gikk det en film på kino her hjemme. Fitzgeraldo var tittelen.

En boa constrictor blir tatt vare på i Charles Darwin naturpark.

Den handlet om mannen som ville bygge en opera midt ute i Amazonas jungel. Han lyktes i sitt forsett. Operaen, en kopi av den i Paris, kom på plass og det samme gjorde en mengde andre praktbygg. Dette skjedde på 1800-tallet.

På den tiden var det produksjonen av naturgummi som var årsak til rikdommen. Byen heter Manaus og ligger to tusen kilometer inn i urskogen i et fryktelig fuktig og varmt klima. Syntetisk gummi slo ut gummibaronene og overlot Manaus til jungelen og et synkende folketall.

Men for førti år siden bestemte den brasilianske regjering at byen måtte bevares

med alle sine praktbygninger, inklusive operaen som i sin tid ble besøkt av de mest berømte operastjerner i Europa. Det ble laget en tollfri sone ut av Manaus med omegn og folketallet tok seg opp. I dag har mange store bedrifter lagt sin virksomhet til byen og operaen har igjen store forestillinger på repertoaret.

Nei, jeg har ikke besøkt Manaus, men den står høyt oppe på ønskelisten av byer i Brasil som bør besøkes. For i dag finnes hoteller med aircondition. En behøver ikke lenger utsette liv og helse for den påkjenning det er å oppholde seg under slitsomme klimatiske forhold.

Eldre menn og kattepuser

av Randi Folkestad

Det slo meg her for noen dager siden hvor lik katten vår og mannen min er blitt på sine eldre dager. Både han og jeg er enige om at katten vår er aldri så søt og så full av tillit til verden rundt seg som når han ligger på pleddet i kurven under spillebordet, aldeles tillitsfull mot verden rundt seg. Strupelydene krøller seg og bekrefter med en sensuell skurrelyd hvor godt han har det hos oss. For full guffe lyder det et nesten jubelkor fra under spillebordet. Det gir gjenlyd i det gamle møbelet som fungerer som tak og jeg er nesten redd for at det bordet skal slå sprekker.

Akkurat slik er det og når mannen min har senket sitt tunge legeme ned i sofaputenes favn. Også han får lov til å kro seg i putene etter at jeg motvillig har latt meg fordrive til godstolen hans. Det er nemlig jeg som eier sofaen. Det er med ham som med katten: Etter hvert som søvnen fører

ham inn i Morfei armer, kommer de lydene som annonserer trivsel og velvære hos en gammel mann. Det er nesten som taket løfter seg for denne sofamonsen som er noe større enn han i kurven under spillebordet.

Jeg sitter igjen med gleden over å ha oppdratt to sånne trivelige figurer til å bli så avslappet.

Jeg har to hankatter i huset. Den ene heter Benoni.

REIDUN NORLEMANN ENDRESEN:

FØRSTEMANN UT

Marie klødde seg i hodet med strikkepinnen. Hun satt ved det store stuevinduet og strikket lapper til et nytt slumreteppe, samtidig som hun holdt øye med småfuglene som koste seg på fuglebrettet.

Marie klødde seg i hodet igjen. Hadde hun fått lus, eller? Nei, det var visst bare alle disse rare tankene hun ikke kunne bli kvitt, – disse underlige tankene. Man kunne visst klø seg i hodet av mindre. For de var anderledes enn tankene hun hadde til vanlig, de tankene hun delte med vennene på dagsenteret. De ville nok ikke forstå dette, hvis da ikke noen av dem i all hemmelighet gikk rundt og grunnet på det samme selv? Man kunne jo aldri vite. Det hadde streifet henne at hun kanskje kunne snakke med presten om det, han som hadde andakt en gang i uken. Men han var så ung og moderne. Han visste nok ikke hva de hadde snakket om på bedehuset for 70–80 år siden.

I sine tidlige år hadde Marie vært ivrig i barne- og ungdomsforeningen på Salen. De hadde hatt det kjekt der, lært mange fine sanger, hatt fester og basarer. Og ikke minst hadde de sittet nysgjerrig og lyttende når pastoren

leste fra Bibelen og fortalte om Gud. I mangel av radio og TV var dette spennende, – noen ganger litt skremmende, andre ganger føltes det trygt. Og nå som hun satt her gammel og nesten mett av dage, var det som om hun husket disse fortellingene bedre enn før, og hun så dem alle i et nytt og fantastisk perspektiv. Midt i en tid med stadig nye og eventyrlige oppfinnelser, kunne hun finne knagger å henge dem på, og mer og mer ble hun sikker på at hvor dyktige og oppfinnsomme menneskene enn var, så var det Gud som hadde vært førstemann ut.

Som for eksempel det at Gud alltid ser deg og skriver opp i den store boken sin hva du gjør. Det hadde vært skremmende hvis hun nasket en karamell i butikken, men trygt når hun gikk alene på en mørk vei. «Storebror ser deg» var truende, «englevakten» var betryggende.

I dag er det lett for Marie å forstå at Gud alltid ser deg. Nå kan hun jo selv se hva som skjer i hele verden, – oftest etterat det har skjedd, men ved viktige begivenheter også akkurat *når* det skjer. Det var nok Gud som fant opp TV-en først. Og alle overvåkingskame-

raene de nå har over alt! Og alle videoopptakene de ser på etterpå! Marie er ikke i tvil om at Gud har hele hennes liv på video, hvis han trenger å se nærmere etter. Hun leste for litt siden at en gang i fremtiden kan hvert menneske i verden overvåkes. Man setter ved fødselen bare inn en databrikke, stor som et risengryn i en finger. Og det er det. Gud må ha vært enda smartere med sin databrikke i vår kropp, for den har ingen funnet enda. Jo, han var nok førstemann der også.

Marie måtte nesten le høyt når hun tenkte på mobiltelefonen barna hadde gitt henne til jul. Hun skulle alltid ha den med seg, sa de, forat de kunne vite hvor hun var. Det var en overgang å lære seg å bruke den. Hun hadde strevd skikkelig med det. Det var jo litt underlig å tenke på at man kunne være i forbindelse med mennesker over hele kloden på den måten, uten en tråd. Men når hun tenkte seg om, var det visst ikke helt nytt for henne likevel. Hun hadde jo sendt trådløse meldinger hele sitt liv. For mobiltelefonen hadde vært der fra tidenes morgen. «Kall på meg på nødens dag», hadde Gud sagt. Men ikke alle hadde forstått det. Hva var vel alle bønner som ble sendt opp, annet enn trådløse meldinger til en som alltid var tilgjengelig på mobilen? Det var jo så enkelt, bare man tenkte seg om. Og tilbakemeldinger hadde hun også fått. Det var jo ikke mer merkelig at hun og Gud kunne sende trådløse meldinger enn at menneskene nå endelig hadde

funnet ut av det. Og vi kan bare se oss rundt på alle som snakker i mobiltelefonen ute og inne, hvor viktig kommunikasjon er. Men det visste Gud alt i begynnelsen.

Marie er en gammel dame nå. Hun vet at hun lever ikke evig, ikke her i hvert fall. Hun tenker ofte på døden og dette med oppstandelsen. Når hun ser blomstene, og spesielt løkene, får nytt liv hver vår i en fargesprakende blomsterprakt, tviler hun egentlig ikke på at det vil skje med menneskene også en gang, med dem som skal arve det evige liv.

Men hvordan vet jeg at jeg blir meg? spør Marie undrende. Da er det hun kommer på det: DNA – naturligvis! Menneskets unike arvestoff som gjør meg, og bare meg til den jeg er. Intet annet menneske ned gjennom årtusener har mitt DNA. Hvilken genial ide Gud hadde da han skapte menneskene! Marie skal alltid være Marie. Gud har mitt DNA i sin databank og kan hente det frem i tidens fylde. Det er trygt å tenke på. Men, tenker hun plutselig, ett gen må likevel endres på, – min syndige natur. Men Gud har nok en løsning på det også.

De fleste hun var sammen med på Salen en gang, er borte nå. Pastoren der ville nok vært glad, hadde han visst at hans undervisning aldri var blitt helt glemt, og at den kunne hentes frem og settes inn i en ny tids sammenheng. Det er det som er så rart med Bibelen, – den mister aldri sin aktualitet.

Rådgivningskontoret for pensjonister

vil fra St. Hans og ut juli måned – ha åpent hver fredag fra 10–12.

Av Helga Laake

Etter at *Rådgivningskontoret for pensjonister* fikk lokaler i *Eldres Hus* i Kongsgaten 48, har vi som arbeider der merket en tydelig økning i antallet personer som oppsøker kontoret. At dette skyldes det faktum at *Eldres Hus* ligger midt i sentrum og derfor både er lett å finne og ikke minst lett tilgjengelig – enten man kommer gående eller kjørende – er sikkert. Men vi tror også at alle de andre aktivitetene i *Eldres Hus* betyr mye – ikke minst kafeen i første etasje. For her samles folk og slår av en prat om både det ene og det annet, og da er et ikke til å komme forbi at man også snakker om «oss» nede i sokkeletasjen – hvem vi er og hva vi hjelper folk med. Og fordi vi tror at det som fortelles over en kopp kaffe har bedre effekt enn mange annonser, takker vi hjertelig for denne gratisreklamen!

For selv om det etter hvert er mange pensjonister som vet at Rådgivningskontoret finnes, er det nok fortsatt dem som trenger en liten forsikring om at de kan komme til oss, både med de små som de store problemene. Vi tar oss av det meste, men i likhet med enhver almenntilrette, henviser også vi enkelte – når det er nødvendig – til en «spesialist», enten det dreier seg om sosiale problemer eller kompliserte juridiske problemer. **Vår fremste oppgave er å gi råd og veiledning**, og det innebærer iblant å henvise til den rette instans eller den rette person.

Helga Laake, leder av Rådgivningskontoret.

Om nødvendig – dersom vedkommende ønsker det – tar vi så gjerne telefonen og bestiller en time.

Som de fleste allerede vet, er Rådgivningskontoret åpent mellom klokken 10 og 12 alle dager i uken, bortsett fra lørdag og søndag. Men som de fleste andre virksomheter har også vi ferie. For at det skulle være enkelt å holde rede på hva tid vi har ferie, ble det bestemt allerede for snart 20 år siden – da rådgivningskontoret startet sin virksomhet – at vi skulle følge skolens ferieplan. Følgelig er kontoret stengt både i julen, påsken, 1. mai, 17. mai, Kristi Himmel-

fartsdag, pinsen og om sommeren – slik som skolen.

Vi har imidlertid funnet ut at for mange er det et savn at kontoret er stengt så mange uker om sommeren. I år har vi derfor bestemt at det i hvert fall skal være åpent *en* dag i uken – hver fredag – ut juli måned. Årsaken til dette er at *Arne Berglia* vil være i byen i sommer, og han har derfor gitt beskjed om at han vil stille som vanlig hver fredag – også i sommer. Dette betyr m.a.o. at trenger du råd og veiledning til et eller annet i tiden fra St. Hans og ut juli måned, vil rådgivningskontoret være åpent til vanlig tid (10–12) hver fredag.

Etter sommerferien vil for øvrig Rådgivningskontoret ha to nye *faste* medarbeidere. Det er for det første Petter Wolden, som i lang tid allerede har arbeidet som vikar, og derfor er godt kjent med forholdene både på kontoret og i samfunnet for øvrig. Den andre er Magnus Emil Pedersen, som har lang erfaring fra forsikringsbransjen og ikke minst fra sitt verv som mangeårig leder i Storebrands pensjonistforening.

Rådgivningskontoret vil derfor fra høsten av ha følgende faste rådgivere:

Mandag: Helga Laake, tirsdag: Finn Otterbech, onsdag: Petter Wolden, torsdag: Magnus Emil Pedersen og fredag: Arne Berglia.

Vikarer vil være: Øystein Grotmol, Randi Folkestad, Sverre Meling og Inger Jo. Bergslien. Jeg går ut fra at for de aller fleste av Mortepumpens lesere og for de av dere som allerede har hatt kontakt med oss på Rådgivningskontoret, vil dette være kjente navn.

La meg tilføye at Rådgivningskontoret stadig er opptatt av å få flinke medarbeidere. Ikke alle vil binde seg til å være faste

medarbeidere, men vi tror at det alltid finnes en og annen som kan tenke seg å stille som vikar. Derfor oppfordrer jeg her og nå den av dere som kunne tenke seg en slik form for frivillig arbeid, å ta kontakt med undertegnede eller en av de andre ovenfor nevnte personene – så vil du få vite mer om hva denne virksomheten omfatter.

Det hender rett som det er at folk spør meg om det ikke er strevsomt å arbeide på Rådgivningskontoret. Da pleier jeg å svare; Nei, det er ikke strevsomt. Jeg vil heller kalle det *spennende*, fordi vi aldri vet hva en ny arbeidsdag vil bringe av nye problemer som må løses, *krevende*, fordi vi alltid må skjerpe oss, *interessant* fordi vi alltid møter nye mennesker og nye utfordringer, og – sist men ikke minst – *givende*. «Giv og du skal få», sa min mor titt og ofte – hun brukte Bergprekenen som sin rettesnor i livet. Jeg må innrømme at jeg ble godt voksen før jeg fullt ut forsto sannheten i de fem små ordene.

Til slutt vil jeg bare ønske alle våre lesere en riktig GOD SOMMER.

Hjelperne i Verksgata

Av Randi Folkestad

Et skilt i Verksgata 31 har pirret nysgjerrigheten min. Den uavhengige Sosialrådgivningen i Stavanger står det på skiltet. Her om dagen dalte en brosjyre ned på Rådgivingskontoret i Eldres Hus. Forsiden bar forkortningen DUS som logo. Et nøyere studium av dokumentet opplyste at forkortelsen står for Den Uavhengige Sosialrådgivningen i Stavanger. Brosjyren ga svar til en viss grad. Utfyllende opplysninger ble gitt ved å oppsøke kontoret.

Det viser seg at det er studenter fra Universitetet i Stavanger som driver kontoret, annen klasse ved det som nå heter Institutt for Sosialfag. Praksisen på kontoret skal gi studentene erfaring og menneskekunnskap. Denne dagen var fire av de som i vår

Marianne Buer, Hilde Lindland, Marita Hortman Lura og Elin Hemnes var til stede i DUS lokaler da Mortepumpen avla besøk.

bemanner kontorene til stede. Voksne studenter. I dag er det ikke bare ungdom rett fra videregående som har valgt en utdanning med det mål å bli sosionom.

– Vi har studenter blant oss som er over femti, sier en av dem.

Videre får vi vite at det er Universitetet i Stavanger som finansierer lokalene og betaler de faste utgiftene. Til sammen er det sju personer denne våren som deler på praksisen. Kontoret, etablert i 1995, har noe åpent om sommeren, alt etter studentenes kapasitet.

– Det vi ikke vet sjøl, søker vi opplysninger om, eller vi sender personen videre til andre kontorer. Tilbudet er gratis og vi har et klientell i alle aldersklasser, mest middelaldrende. Vi får råd og veiledning fra lærere ved Universitetet. I høstsemesteret er det studenter i siste klasse som bemanner kontoret, alt etter egen kapasitet.

Det virker som om mange av de som kommer til oss føler at de ikke blir forstått og lyttet til på de offentlige kontorene. Vi i DUS vil være *døråpnere* for brukere i et ellers komplekst system. Noen ganger fungerer vi som en slags veivisere for brukerne.

Våren 2005 hadde vi 104 saker av ulik karakter og omfang. Vi møter mennesker fra andre kulturer. Vi er sentrumsnære og lett tilgjengelige med åpningstid fra klokken 08.30 til 15.30. Torsdager til 18.00.

Et fint knippe unge mennesker som virkelig synes å ville stå til tjeneste for de som trenger hjelp i en kompleks situasjon.

ANDREAS!

Andreas var bonde og hadde gård på Sola – i nærheten av flyplassen.

En gang i uken reiste han – med hest og kjerre til Stavanger.

I kjerren hadde han produkter fra gården sin – poteter – kålrabi og hodekål. En sjeldnere gang også egg.

Jeg vet ikke om han kjørte veien over den gamle Tanangerbroen, eller om han reiste landeveien på den andre siden av Hafrsfjord. Vi kom oss aldri til å finne det ut.

Andreas hadde sikkert et etternavn – jeg bare tror at det var Skadberg. – Men for oss var han «bare» Andreas..

Hans rute inkluderte Paradis – med Nils Henrik Abelsgt. – Hjelmelandsgaten – Admiral Cruysgt. og opp mot Nylund – Blåsenborg og Risbakken. Turen endte på Nytorget for hvil til hjemreisen. Han må ha vært tidlig oppe og kom sikkert sent hjem.

Andreas var å stole på – han kom trofast. – En gang ringte det på døren og en fremmed mann spurte om vi skulle ha «noe» i dag. Vi svarte at vi hadde fast leverandør. – Så viste det seg at det var broren til Andreas, som var blitt syk. Ved betaling viste det seg at potetprisen hadde steget med mange øre kiloet for flere uker siden, mens Andreas hadde tatt samme pris hele tiden.

Da jeg ble åtte år gammel fikk jeg lov å være med Andreas på resten av «ruten» hans mot Nytorget.

Jeg satt i kjerren og holdt tømmene mens Andreas ringte eller banket på dørene for å melde at nå var han her.

Det kunne bli en hel eller halv skjeppet poteter – en kålrabi eller hodekål. Ofte visste Andreas hva kunden pleide kjøpe.

Langsomt kom vi oss opp Figgjogt. – ned mot Dalgatene – over Risbakken og Blåsenborg for tilslutt å ende opp på Nytorget.

Her ble kjerren spent fra og hesten – som var like stø som Andreas ble felstet i ring på stativer som var der.

Det var fullt opp av tilsvarende kjerre og hester – de fleste fra Sola/Tananger – området.

Her fikk Andreas og hesten en hvil før hjemreisen. Hesten fikk høy i

en sekk over hodet og Andreas tok seg en matbit. Det var lenge før de var hjemme igjen.

Da krigen kom i April 1940 ble det slutt med besøk av Andreas. Vår familie evakuerte, og vi fikk høre at gården til Andreas lå så nær flyplassen at den ble beslaglagt av okkupantene.

Vi mistet helt kontakten og det ble aldri til at vi prøvde å få greie på hvordan det gikk med Andreas.

Han er likevel et koselig minne fra «dengang da».

Jan Ivarson

Spennende aktivitetsdag for eldre og barn

Mosvatnet søndag 1. oktober

Å kikke på fugler i kikkerten var en populær post.

Foto: Njål Vadla

Rundt Mosvatnet er det plassert 7 poster med spørsmål og aktiviteter som skal passe til både unge og eldre. Prøv fiskelykken, se fuglene i teleskopkikkerten, bli med og hopp. Natursti med trekning av vinnere. Historiske bilder fra begivenhetsrike dager ved Mosvatnet og mye mer.

Vi oppfordrer alle eldre til å invitere med seg barn og barnebarn. Eller kom med venner og kjente.

Åpning på Mosvangen camping kl. 12.30 ved varaordfører Bjørg Tysdal Moe. Torgeir M. Siqveland spiller på lur.

Lege Olav Bjørngaas med barnebarn.

Foto:

Anne Katrine Lycke

Speiderne har Utekafé ved Mosvangen camping

Start ved en av postene fra kl. 12.30
Arrangementet slutter kl. 15.00. Ingen påmelding.

Arrangører:

Eldrerådet i Stavanger, Stavanger Turistforening, Nasjonalforeningen for folkehelsen, Frivillighetsentralene i Stavanger, Grønn hverdag, Norsk ornitologisk Forening avd. Rogaland, NSF 2. Stavanger speidergruppe.

- Post 1 Fugler**
- Post 2 Vann, ishus og skøyter**
- Post 3 Fiske – nye og gamle metoder**
- Post 4 Rensepark**
- Post 5 Kråkenes soveplass**
- Post 6 Harde tider med selvhjelpsveien**
- Post 7 Hopp og sprett. Gamle leker**

Herlige sommer

Efter en lang og kald vinter og vår, kan vi igjen strekke ut, rette litt på muskler, og kjenne at det nå er vår og sommer.

Herlig. Vi blir liksom litt nyere over natten. Kan ikke forklares, men det har vel noe å gjøre med naturen.

Med utemøblene på plass, blomster overalt, hva mer kan vi ønske oss. Jo, selvsagt best mulig helse for alle. Slik at flest mulig får nyte dette herlige som kalles vår og sommer. Jeg har selv inntatt min kjære trapp. Det er i grunnen mye som foregår for oss pensjonister, en del å være med på.

Jeg selv skal prøve å få med meg det historiske spill, Rygerkongen, som spilles i Møllebukten i Hafrsfjord. Gikk dessverre glipp av det i fjor. Var på Stiklestadspelets 850 års jubileum for mange år siden. Reiste til Trondheim flere dager i forveien og ble kjent med stedet der spillene foregikk. Det var en opplevelse av de store. Skulle gjerne vært der igjen, men noen begrensninger er det jo. Da vil jeg ønske alle pensjonister en god sommer hver på sin måte.

*Hilsen
Manghild Høivik*

Påskkonsert i Stavanger Domkirke

Torsdag før Påske arrangerte Domkirken og Eldrerådet i samarbeid en stor konsert for eldre som ble meget vellykket. Til tross for regnværet var kirken nesten fullsatt.

Det var mye vakker sang og musikk.

Hinna og Hillevåg menighetskor med sin dirigent Elfrid Harbo.

Solist Ragnhild Hadland organist Terje Hadland.

Varaordfører Bjørg Tysdal Moe ønsket velkommen, hun syntes det var veldig kjekt å se at så mange hadde møtt frem og holdt en fin velkomst tale.

Domprost Berit M Andersen hadde tale for dagen. Påskens Budskap.

Tilslutt takket elderrådets leder Hilmar Egeli alle som hadde møtt frem

og sa bl.a. at dette måtte bli en tradisjon med Påske og Jule konserter for pensjonister for dette var kjekt. Det var delt ut sanghefter så alle sang tilslutt Påskemorgen slukker sorgen.

Eli Pedersen

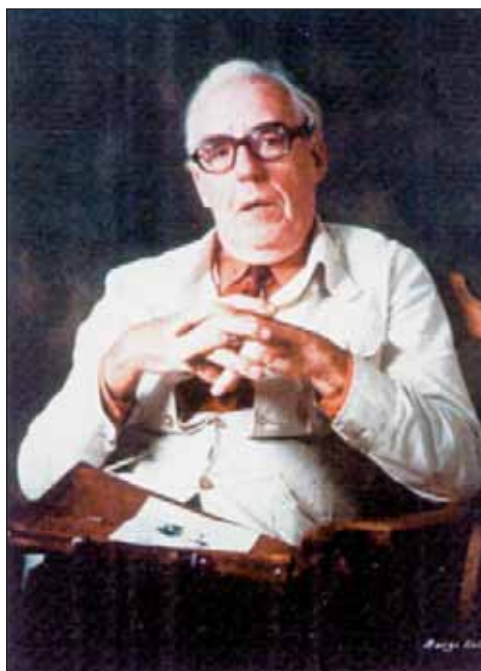

Eldres kafé i Kongsgaten 43

Den 14 februar ble det hengt opp et bilde i Eldres kafé som kunstfotograf Børge Kalvig hadde valgt ut fra hjemmet til lokalforfatter Gottfred Borghammer i Kampensgate 42 som døde 14 november 2003. På tross av Olympiaden var det gledelig at det nærmest var fullt hus til denne seansen. Hilmar Egeli fra Eldrerådet orienterte og introduserte Oddvar Høiland som er leder av Gottfreds Venner, en liten vennegruppe som var på 28 personer, men som nå er skrumpet inn til 18. Han fortalte like fra Gottfreds fødsel i Risbakken 9 den 13 april 1909 og frem til 7 februar 2006 da han av Stavangerbokens Venner ble valg til årets forfatter. Disse opplysninger er dessuten klebet opp på baksiden av bildet (se annet sted i Mortepumpen). Han fortalte også om hendelser i Stavanger for 150 år siden, som Borghammer gjennom en av sine nærmere 20 bøker «Folk og forhold i gamle Stavanger» har samlet og som vil være et meget godt tilskudd dersom vår historie igjen skal skrives. I denne boken er det også notert over 100 lokale ord og uttrykk og som et morsomt innslag, ble det foretatt en konkurranse blant de besøkende om tolkingen av uttrykkene. De 5 premier var selvfølgelig denne boka som viste seg å være svært populær. Deretter presenterte Høiland nok en fra Eldrerådet, Olav Bjørngaas som fortalte om sitt første møte med Gottfred Borghammer og flettet inn flere gode historier om Lars H. Lende. Bjørngaas hadde under et besøk hos Børge Kalvig fattet

stor interesse for dette bildet som nå er opphengt og tok deretter kontakt med en representant fra Bostyret for Gottfred Borghammer. Denne sørget for at bildet ble kjøpt inn og at det skulle tilbys Eldres kafé, noe som vakte stor begeistring da det gled fint inn i dette vakre gamle huset fra 1800-tallet i Kongsgaten 43 som i sin tid var eid av Emma Nielsen-Øgreid.

Oddvar Høiland.

*Lokalforfatter Gottfred Borghammer
1909-2003. Foto: Børge Kalvig.*

Bostyret 2003–2006:

Gunnar Sandvold, bobestyrer
Oddvar Høiland
Gunnar Roalkvam
Fredrik Moss-Iversen
Gøril Førsvund
Jan Harsem

Lokalforfatter Gottfred Borghammer ble født i Risbakken 9 den 13. april 1909 og døde den 14. november 2003 og har fra han var meget liten samlet stoff og skrevet nærmere 20 bøker fra 1943 til 1994. Han har levende beskrevet mange av sine sykkelturner og besøk hos kjente familier i Stavanger og ellers i distriktet. Fra 1935 til 1975 drev han sitt eget firma «Borghammers Byrå», et avskrivnings-kontor hvor man kunne skrive av attester etc. på dublikatmaskin før kopi-maskinen ble et faktum, han skrev også fest-sanger til alle formål. Etter sin død, etterlot han seg 3-4 millioner kroner til kulturelle formål i Stavanger. Opp gjennom årene var han veldig opptatt av å bekoste mange skulpturer helt eller delvis i Stavanger og distriktet til stor glede for både barn og voksne. I 1993 ble han av Stavanger Journalistlag tildelt «Siddisprisen». Han ble Madla Historielag sitt første æresmedlem i 1994, for sin omtale av Madla i 1920-30-årene. I 1999 fikk han Stavanger kommunes kulturpris og i 2004 fikk han like ved Kampen skole oppkalt «Borghammers plass». Samme år ble det avduket en minne-benk ved «Fiskerens kone» i Møllebukta. Det ble avduket en minneplate i Risbakken 9 den 14. november 2005. Den 7/2 2006 ble han av Stavangerbokens Venner valgt til årets forfatter. «Gottfreds Venner» ble etablert noen år før han døde, dette fordi han ikke hadde noe familie og disse var en trygghet i de siste årene.

Oddvar Høiland.

TAKK

Kan du hver morgen av sengen stå opp,
da takk for styrke til sjel og kropp.

Hvis du kan skue en roses prakt,
så takk for synet som er intakt.

Hvis du kan lytte til vakker musikk,
så takk din skaper at hørsel du fikk.

Hvis du kan føre din penn så lett,
da takk for det og bli ikke trett.

Hvis sinnet ditt er åpent og godt,
så takk for gaven du der har fått.

Hvis vanskelig synes deg livets vei,
så takk for venner han sendte deg.

Hvis du kan få sovne i fred og ro,
så takk din Gud, for han er god.

For alle de ting jeg ikke fikk sagt,
takk. Gud, at løftene står ved makt.

Ukjent.

Helsereise!

Oktober, tre ukers helsereise
til Gran Canaria, Puerto Rico.

Skandinavisk Helseinstitutt
v/fru Torp.

Garanti fra rikstrygdeverket.
Ring til Marith Prøis aut. reiseleder
51 53 50 53.

SISTE DAG SOM LÅNEKUNDE

An Olav tog den sista sjevå ittetenksom i neven mens han snakkte med seg sjøl eller va det te sjevå ? «Du e den sista sjevå eg ede som lånekunde» Sjevå, ei kneipbrøsjeva med brunost, såg ikje ud så hu forsto kor viktig hu va i an Olavs liv. Et par smular skjilde seg fra nar og datt ner i fanget hans, bare for å visa for all verden at det va någe u ikje brydde seg døyten om. An Olav noterte det, men i den sinnstemningen han va i, såg han vekk fra det og fortsatte tankerekkå si: Kaffor eg tog låne, vil eg ikje tenka på nå, men kossen eg strevte med å betala det, e det bare meg så vett og sånn ska det fortsatt vera. Men nå trenge eg ikje forklara kaffor eg tar bussen isteden for å sedda meg inn i egen bil og kjøra te plassen eg ska. Om eg ikje har sertifikat eller om eg har mysta det? Jo, det ska eg fortella deg. Sertifikate tog eg då eg va 20 år og eg har vært eigar av fleme bilar i di femti åra siden. Sertifikate har eg ennå og eg har kjørt feilfritt i adle de åra. Kneipbrøsjevå brakk i Olav sin neve og datt ner på golve med smørsiå ner mod teppe. Eg blir heilt kvalm av den sjølmedlidenhedå hans, tenkte hu mens hu klinte smøre godt ner i teppe. Nå trenge han ikje fundera på ka han ska bruga nesta pangsjonen te. Rensing av teppe koste nok litt, tengte hu ondskapsfult. An tenke ikje møyje på

meg. Nå har eg låge i brøboksen i fleme dager og blitt harare og harare for kver dag. Her blei u avbrøden av an Olav igjen så fortsatte tankerekkå si. Kor mange timar har eg ikje såde som eksamenvakt og fyltd elevane ud for å røyga? Kor mange gonger har eg ikje innprenta de om kor viktig det e med å lera seg et yrke og kor mange gonger har eg ikje sett di øveberanes smilå di prøvde å skjula? Kor mange gonger har eg ikje forklart at det e tanken bag presangane så telle, ikje prisen. Nå begjynne han snart å grina, tengte sjevå der u låg på teppe. Men der tog u feil! An Olav retta seg opp i ryggen og fortsatte: Nå ska der bli andre boller. Du e den sista kneipbrøsjeva eg ska eda på ein måned! Nå ska det gå på loff og gråvbrø og regesalat. Brunosten e forviste fra meg i minst ein måned. Sånn e live, tengte sjevå med seg sjøl. Så snart det begjynne å gå godt for di, så glømme di di goe hjelparane sine. Kor mange gonger for an ikje ner te butikken for å kjøba kneipbrø då me va på udsalg! Røyge gjør an og. Den kostnaden tenke han ikje møyje på. Dette e akkerat så det dette ein stein ner fra hjerta mitt, fortsatte an Olav. Fra mitt og, tengte sjevå, då den brune osten begjynnte å gli ner av sjevå og ud på teppe.

Jan Abrahamsen

ELDREDAGEN 1. OKTOBER 2006

PENSJONISTTREFF: Atlantic hall kl 17.00

Stort program;

Professor Jacob Jervell holder foredrag med tittel
«Den gamle vin er best». Om ubrukt alderdom.

Tildeling av pensjonistprisen 2005 ved varaordføreren.

Sang og musikk ved: Terje Rønnevik, Dagfinn Fuglestad og Jan Knutsen

Underholdning ved Dag Schreiner – Allsang

Visning av filmopptak fra dagens arrangement rundt Mosvatnet

Blomsterutlodning på inngangsbilletten

Det blir servert smørbrød, kaffe og kaker

Billettpris kr. 150.–.

Billetter kan kjøpes ved Eldres hus tlf. 51 50 72 71

Rådgivningskontoret tlf. 51 50 78 90 (åpent mandag – fredag 10–12)

Eller Skipper Worse Ledaal tlf. 51 56 43 30

NB! Erfaringen viser at det er stor etterspørsel etter billetter
til 1. oktober arrangementet. Vær derfor ute i god tid og sikre deg billett.

Eldrerådet

Møteprogram for LOP

Stavanger og omegn lokallag høsten 2006

Tirsdag 3. oktober: Professor Jan Opsal: Islam – på kollisjonskurs med våre verdier? Nytt fra Eldrerådet i Stavanger. Bestilling av billetter til julemøtet.

Tirsdag 14. november: Seniorrådgiver Bjørg Hermansen: Hvor ble det av trygdeetaten? Korsang av Sangbrødrene. Salg av billetter til Julemøte.

Tirsdag 5. desember: Kulturredaktør Sven Egil Omdal: De fete typene – om avisenes feilskjær på tittel plass. Gunnar Barstad: Julemusikk. Opplesning. Bevertning. Billetter må kjøpes på forhånd.

Alle møtene holdes i Frelsesarmeens Hus, Kongsgt 50 kl: 11.00 – 13.00.

Med vennlig hilsen

Jens Østrem

TRO OG TANKE

Et rikt liv?

Vi er midt inne i vårens lønnsoppgjør – til glede for noen få og til stor ergrelse og frustrasjon for dem som blir rammet av streik. Men det totale resultat blir vel omtrent som ved tidligere oppgjør: de fleste blir rikere.

Det ser ut til at vi i økonomiske oppgangstider blir stadig mer opptatt av det materielle, og glemmer at vi som samfunn og enkeltpersoner beveger oss mot et kaldere og mer umenneskeligjort fellesskap. Dessuten er det liten tvil om at vi i vår del av verden lever over evne, og snylter på kommende slekter og folk i andre deler av verden. Vi har jo bare en jord, og ressursene er ikke ubegrensede.

Det går an å tape de egentlige verdier av syne. Det som virkelig betyr noe, kan ikke måles i kroner og øre.

Fred i sjel og sinn kan ikke kjøpes på Kvadrat eller Ikea. Et godt forhold til seg selv og sine nærmeste er mer verd enn høy levestandard.

Undringen over den første kvitveisen som springer fram langs turstiene ved Stokkavannet, er større sjelebot enn en tykk lommebok.

«Se på fuglene under himmelen! De sår ikke, de høster ikke og samler ikke i hus, men den Far dere har i himmelen, gir dem føde likevel. Er ikke dere mer verd enn de?»

Slik taler Mesteren fra Nasaret rett inn i våre liv. Vi må ikke glemme himmelen over hverdagen og jorden som vi trør på!

Jeg trenger selv stadig på ny å bli minnet om perspektivet for et rikt liv. Det gjelder å få tak i det mest verdifulle og ikke nøye seg med surrogater.

I skrivende stund er vi inne i påskeuka, og denne tiden viser oss Ham som gikk den tunge veien for oss alle. Jesus gav seg selv, uten krav og forbehold. Men det står ganske talende om soldatene som holdt vakt ved graven, at de kastet lodd om Jesus kjortel.

I den mest avgjørende stund for alle mennesker, var de bare opptatt av det materielle og forgjengelige.

Jesus sier: «Søk først Guds rike og hans rettferdighet, så skal dere få alt det andre i tillegg». Matt. 5,33. Jesus vil hjelpe oss med å prioritere det viktigste!

Lever vi et rikt liv? Det går i hvert fall an å strekke seg etter det denne våren! Både skapelsens under og frelsens nye liv og håp vil vise oss en vei vi kan gå.

Lykke til på vandringen!

*Sigfred Sørensen,
Sokneprest i Kampen*

Stavanger i den vanskelige tiden

Jan Gjerde intervjuer Gunnar Skadberg

I forrige nummer av Mortepumpen skrev Jan Gjerde en bokanmeldelse om Gunnar Skadbergs bok «Fattig-Stavanger». En bok om Stavanger 1900 – 1940 skrevet for ungdom.

Læreren, forfatteren og historikeren Gunnar Skadberg har et allsidig forfatterskap bak seg. Særlig har han tatt for seg lokalhistorie. Så også nå i den siste boken.

Men hvorfor han tar for seg akkurat dette temaet om Fattig-Stavanger, får du svar på i dette intervjuet som Jan Gjerde har gjort med Gunnar Skadberg.

– Din siste bok handler om Fattig-Stavanger. Hvorfor har du valgt dette temaet?

– For dagens unge framstår de sosiale forholdene under min egen oppvekst rett etter krigen som uvirkelige og fremmede. Vi var ikke fattige, men vi hadde det enkelt. Sammen med far, mor og en eldre bror bodde vi den første tiden i en liten leilighet med stue og ett soverom og kjøkkenet i et ombygd kott hvor det var plass til en om gangen. Mange andre familier på

den tiden hadde bare ett rom og delt kjøkken. Vi hadde ikke bad, men ble badet i en stamp på stuegolvet om lørdagene. Vi opplevde oss ikke som fattige, selv om jeg gikk i omsyde klær og med lapper i buksene. Alle hadde det. Går vi derimot en og to generasjoner tilbake i tid, til årene omkring 1900 og 1920- og 1930-årene, opplevde Stavanger en fattigdom hvor det var tale om ren nød og menneskelig fornedrelse.

– Var det verre i Stavanger enn andre steder?

– Ser vi på statistikken over antallet som mottok forsorgsunderstøttelse eller som var arbeidsledige, var det ikke uten grunn at Stavanger ble omtalt som Norges fattigste by i mellomkrigstiden. Men fortellingene om fattigdommen i Stavanger, slik vi kan finne dem i avisutklipp, i offentlige saksdokumenter og i familiehistoriene, viser oss at de fattige i Stavanger ble håndtert på en svært krenkende måte. Selv Stavanger Aftenblad irriterte seg på lederplass over overskridelsene på forsorgsbudsjettet – på tross av at de ytelse som

ble gitt til familier i den ytterste nød verken var til å leve eller dø av. Fra sosialdepartementet kom det skriv om at satsene skulle være så lave at folk ble presset ut i arbeid. Men hva hjalp det, når det ikke var arbeid å oppdrive? I dag kan vi forundre oss over det menneskesyn som lå til grunn for reglene og praktiseringen av forsorgsunderstøttelse. I denne forbindelse kommer vi ikke utenom den geskjeftige Sara Berge ved byens forsorgskontor. Hun var både forhatt og fryktet av dem som sto lavest på den sosiale rangstigen. Andre mener at hun bare gjorde jobben sin.

– Hvorfor var situasjonen så vanskelig i Stavanger?

– Det hadde først og fremst å gjøre med de to store ekspansjonene byen gjennomlevde, først i forbindelse med sildeinnsigene fram til midten av 1870-årene, deretter i forbindelse med den raske vekst i hermetikkindustrien og de mange følgenæringene fram til slutten av første verdenskrig. Ingen andre norske byer vokste så sterkt og ble så raskt industrialisert, som Stavanger i disse periodene. Begge næringene var basert på rimelig arbeidskraft som kom i hopetall fra landsdelene rundt Stavanger, men også fra andre kanter av landet og fra

utlandet. Da silden forsvant og prisen på hermetikk falt, sto folk uten arbeid. Den sosiale nøden rammet ofte barnerike familier, som fra før bodde trangt og dårlig. Det var de færløse familiene, de arbeidsledige og de familiene som var rammet av sykdom eller alkoholisme, som ble hardest rammet.

– Hvorfor er det viktig å formidle dette til dagens unge?

– Det er viktig at de som vokser opp er klar over at vi i verdenssammenheng bor i et av verdens rikeste land, men at det ikke er mer enn to – tre generasjoner siden at mange i Stavanger hadde det like dårlig som det som er vanlig i mange utviklingsland i dag. Jeg tror også at holdningen til fattigdom har med verdisyn å gjøre. En gjennomgangsfigur i denne boken er min morbror, Louis Torgersen. Hans fortelling er historien om å ta ansvar for sin egen situasjon, seg og sine, men også å søke og påvirke holdningene i samfunnet, slik at de som trenger hjelp blir møtt med respekt. Likeså lite som slemme unger blir snille av å få juling, hjelper det fattige mennesker, eller de som av ulike grunner faller utenfor, å frata dem menneskeverd og selvspekt, sier Gunnar Skadberg.

Øyane Pensjonistklubb **hadde årsmøte 16. februar 2006** **Styret i 2006 er som følger:**

Leder:	Aida Hillstad	gj.v.	Ny pr. adr.:	Husebøåkeren 4, 4085 Hundvåg
Nestleder:	Øystein Ingvaldsen			
Kasserer:	Solveig Foss Aksdal	gj.v.		
Sekretær:	Björg Haaland		Varamedl.:	Marie Helgøy gj.v.
Styremedl.:	Mia Halvorsen		« - «	Arthur Langerud gj.v.
« - «	Signy Nilsen	gj.v.		
« - «	Oskar Melkevik		Revisor:	Brit Myklestad

Postpensjonistene i Stavanger, styresammensetning

Etter årsmøtet er styret til Postpensjonistene i Stavanger sammensatt slik:

Leder:	Gudmund Buøen
Nestleder:	Signe Holmgren
Sekretær:	Bjørn Solbjørg
Kasserer:	Trygve Rødland
Styremedlem:	Eva Hessen
Varamedl.:	Hanne Elise Brigtsen og Gerd H. Olsen
Rådgiver:	Gunleif Eriksen

Telepensjonistenes Forening Stavanger

På årsmøte for 2005, 30. januar 2006 ble følgende styre valgt:

Leder	Marit Torkildsen Regimentveien 80, 4045 Hafrsfjord
Nestleder	Liv Svendsen
Kasserer	Björg Sørensen
Sekretær	Liv Arnesen
Styremedlem	Frida Dahlberg
- « -	Ingeborg Gudmundsen
Varamedlem	Torunn Grønning
Revisorer er	Johanna Hauge og Annelise Jørgensen
Pr. 31. desember 2005	var medlems- tallet 119 personer.

Velkommen til Eldres Hus

Vi ønsker alle pensjonister velkommen til Eldres Hus, Kongsgaten 43. I kafeen får du god kaffe og noe å spise mens du nyter utsikten til Breiavatnet.

Kafeen er åpen mandag – lørdag kl. 10.00 til 14.00, telefonnr. 51 50 72 71. I 2. etasje har du tilgang til internett i husets Internettkafe. Åpningstiden er den samme som for kafeen.

Rådgivningskontor for pensjonister finner du i underetasjen med inngang fra parken. Åpningstiden her er mandag – fredag kl. 10.00 til 12.00, telefonnr. 51 50 78 90.

Husstyret

HJEMMETJENESTEN HaaTo

Privat hjemmehjelp

Snart står sommeren for dør, og dere skal reise bort. Da er det kanskje det store spørsmålet dukker opp?

Hvem skal passe hagen, huset, ta inn posten eller vanne blomsterkrukkene? Eller kanskje er det andre ting dere trenger hjelp til?

Det er her vi kan komme inn!

For mer info ring;
Mette 959 66 117
Sissel 975 64 523

Ser fram til avtale!

Krigskirkegården

(Heerstrasse, Berlin)

Jeg går på ukjente veier en søndag, og det er vår,
da ganske plutselig står jeg ved en britisk krigskirkegård.

En plen som et teppe av fløyel, omgitt av ranke trær.
Midt blant gravene rager et kors, mot en himmel som synes meg nær.

Dens gripende, enkle skjønnhet, lar meg stå der og se meg om litt,
før jeg går mot den nærmeste graven – med langsomme, nølende skritt.

Gravstenen står der så naken. Jeg føler meg hudløs og sår,
når jeg leser skriften på graven – han ble bare nitten år.

Han fikk ikke lov til å leve, men han var jo for ung til å dø.
Jeg ser på de talløse graver, og mitt hjerte er ved å forblø.

Han kjempet for fred og for frihet og døde for konge og land.
Selv drepte han også mennesker og satte byer i brann.

Han utførte gitte ordre, og bombene fant sine mål.
Gamle, unge og spedbarn døde i flammende bål.

Selv ble han stedt til hvile i jord han satte i brann,
på en stille og vakker gravlund i gammelt fiendeland.

En krig er menneskets galskap, et offer for politikk,
den farligste pest i verden, når man regner i statistikk.

Jeg ser over kirkegården og takker i stille bønn,
fordi jeg selv er blitt skånet fra å ofre min egen sønn.

Unni Rødland

SeniorForbundet: Hva er vi her for og hva arbeider vi frem i mot?

Av: Adm. leder Helge Carlsen
og Egil Gabrielsen SeniorForum AS

Helge Carlsen

Data/mobil for alle. Eldre sliter i selv- betjeningssamfunnet

Vi vil sikre likeverdighet

og bedre livskvalitet for denne gruppen – trygghet i hverdagen for den enkelte.

Vi har utarbeidet et kursopplegg i Fortrolighetskurs med motto – det enkle er det beste. Dette er basert for landsbasis i samarbeid med videregående skole på et senere tidspunkt, etter avtalt opplæring. Eks. Kongsgård skole/ Eldres hus i Stavanger.

Vi har ikke nådd toppen i teknologi i utvikling og metning. SeniorForbundet peker på at stadig flere av oss har problemer med å beherske de enkleste operasjoner. Teknologien er rett og slett så utilgjengelig at det å slå på en lysbryter, betale regninger eller ta ut penger i banken eller bestille tog- og flybilletter blir vanskelig. Vi må lære å håndtere nye teknologiske verktøy og programvare kontinuerlig. Våre evner og erfaringer foreldes derfor hurtig. Mange vil oppleve sårbarhet, fordi de ikke henger med i utviklingen. I Norge og Europa for øvrig er

Egil Gabrielsen

det også dokumentert en digital kløft mellom kvinner og menn, jenter og gutter.

SeniorForbundet i samarbeid med SeniorForum AS vil prøve ut nye datakurs for eldre i høst

Uten tvil det mest vellykkete er Fortrolighetskursen. Dette er beregnet på personer som aldri har brukt en datamaskin før. Kurset gir førstegangsbrukere en grunnleggende trygghet i forhold til dataverdenen.

Nye intensive modulbaserte kurser vil bli startet i løpet av august måned. Seniorforbundet vil ha oppslagstavle angående tidspunkter i Eldres Hus. I september-utgaven av Mortepumpen vil det være en full oversikt over kurstilbudene for høst/vår.

Unge og eldre hånd i hånd inn i Tekno-verden

Mobil – chatting – prat – skaper teknokløft mellom generasjoner

Eldre er blitt hektet av. De unge sender

Unge og eldre i samarbeid. – Her er det mobiltelefonens mange muligheter som studeres.

lite mail om dagen – de chatter/sms. Men ensomhet er de eldres største problem – mange føler seg isolert fra omverdenen. Chatting – «prating» fungerer – derfor som en positiv, sosialiserende kanal for seniorenne/eldre – en kamp mot ensomhet.

- NB! Det er lettere for menn å uttrykke følelser – du trenger ikke å spørre ansikt til ansikt.

Opplæring/kurs

Seniorforbundet har i samarbeid med Eldrerådets faste månedlige mobil/sms kurs i Eldres hus i Stavanger

Næringslivet i Stavanger er med på denne satsingen – mobil/sms her i samarbeid med Spaceworld. 20 seniorer pluss 10 skoleelever fra videregående skole tar seg av undervisningen. Allerede første time svirrer tekstmeldingene i rommet til nabotelefonen og andre kjente.

3 timers kurs over 2 dager kr. 150,-.
Dette har i høst/vinter vært et utrolig vellykket prosjekt fra SeniorForbundet.

Mobilen for de over 50 – skreddersydd for denne målgruppen

- Nå har den kommet.
- Mobilen har ekstra store taster.
- Store tegn i displayet og mulighet for å skru opp lyden betydelig.

I tillegg byr mobilen på muligheter til å bytte ut batteriet med tre vanlige AA batterier.

Eks.: Trøbbel med mobilen?

– SeniorForbundet forteller deg hvordan du fjerner mobil virus.

Datatoget går – henger du med?

Er eldre redd for data?

Seniorforbundet er en aktiv pådriver til å få etablert møteplasser for seniorer i lokalmiljøet der de kan lære seg den nye teknologien og dele kunnskaper med andre.

Teknologien er nyttig, interessant, morsom og blir etter hvert også nødvendig.

Seniorforbundets styreleder er den tidligere fylkeslegen i Rogaland Egil Wil-lumsen. På Eldres Hus kan den enkelte prøve seg i å bruke internett. Seniorforbundet vil samarbeide med SeniorForum om veiledning.

En bedre hverdag

Dette vil gi den enkelte trygghet, trivsel og selvtillit. Vi ønsker ikke et nytt klas-sesamfunn. Seniorene må kunne være med å få innflytelse og delta i samfunnsdebatten. Vi må redusere kløften mellom de som i dag er brukere av data og de som bare ser på utviklingen. *Eldre har andre måter å lære seg enn yngre.* Seniorforbundet vil kjempe for at eldre, arbeidsledige og sosialklienter får nytte godt av billig PC og internett-oppkob-ling. Dette vil kunne bidra til å få folk ut av den fellen de blir sittende i. Mangel på datakunnskap er i ferd med å skape en ny type analfabetisme.

Ny data teknologi er for lite bruker-vennlig for eldre mennesker. Interessen

er der, men mange av programmene og opplæringen er ikke tilpasset dem.

Eldres Hus ved Breiavannet

– byens perle med fontenen, ender og svaner – er i ferd med å bli det samlende sosiale møtested for seniorene. Her får man svært rimelig mat og drikke mens man nyter utsikten over vannet i sentrum av byen.

Eldre er redd for data

I Eldres Hus har Stavanger fått sin egen internettkafe for eldre – Stavanger kom-mune har gjennom dette tiltaket vist at de er visjonære.

Ensomhet

– datakunnskaper blir en hjelpende hånd.

Mange eldre mennesker føler seg iso-lert fra omverdenen. Her vil internettka-fee'n åpne en ny og stor verden for eldre mennesker. Via en datamaskin kan du nå over hele verden og møte både gamle og nye venner. På sekunder kan du sende beskjeder til slekt og kjente rundt hele kloden og i samme by.

Ønske fra en splittet verden

Til den som styrer skaperverket,
og har livets gener i sin hånd.

Har vi et ønske som kan det alt forandre,
om du det slik tilrettelegge vil:

Gi folk et *tegn* som er i alles nærhet,
og *formet* slik at alle det forstår.

Et kjærlig *tegn* som er til folkets beste,
og viser oss den rette vei å gå.

Det vil forandre livet på vår klode, –
og er den største gave som verden nå kan få.

Ragnvald Honganvik

OPEN PORT

INVITASJON TIL IDÈMYLDRING

Kulturhovedstad 2008 også for eldre

Stavanger2008 og Eldrerådet i Stavanger inviterer pensjonistorganisasjoner, -lag og -foreninger til møte **13. september 2006 kl. 18:00-20:00 i Storsalen på Frelsesarmeen, Kongsgt. 50.**

Vi inviterer representanter fra hver pensjonistorganisasjon, -lag og -forening. **Påmeldingsfrist er 23. juni 2006** til Siri Malmstrøm, Stavanger2008, tlf.: 51912619 eller mobil: 95784449.

Mailadresse: siri.malmstrom@stavanger2008.no

Tema: **Kulturhovedstad 2008 også for eldre**

- God kultur for eldre
- Kultur og livsglede
- Forventninger til Stavanger2008

Velkommen!

Hilsen

Mary Miller

Til Berlin og Dresden 6.–12. oktober 2006 med Hinnasenterets kunst- og kulturgruppe

Reisen går med fly til og fra Berlin.

Vi har 3 overnattinger i Berlin og 3 i Dresden.

Foruten sightseeing i disse byene gjør vi også utflukter til Potsdam, Meissen og Spreewald.

For nærmere informasjon ta kontakt før 15. juli med reiseleder Kajsa Paulsen, tlf. 51 88 19 87

Skreddersydde kurs for private:

Hva med å invitere venner, kollegaer, klubben, foreningen etc. med på kurs? For grupper på minimum 5 personer kan vi tilby skreddersydde kurs innen språk, data, kunsthag og ulike typer hobbykurs.

Kursopplegg skreddersys etter den enkelte gruppes behov. Undervisningen kan foregå på dag og kveld i våre lokaler etter ønske.

Kontakt kursansvarlig Tone Sletten Ånestad, tlf. 51 56 43 38 for mer informasjon.

Ny kurskatalog for høsten 2006 foreligger 1. august 2006

NYTT AV ÅRET - Intensive sommerkurs

DATAKURS – LÆR DEG DATA

PÅ EN UKE:

Mandag 19. til 23. juni 2006

Ledaal Internett nyb.

(få ledige plasser)

kl. 10.00

Mandag 19. – fredag 30. juni,

går over 2 uker

Madla Spansk nyb.

kl. 10.00

Mandag 3. – fredag 7. juli

Ledaal Spansk lettere konversasjon

kl. 10.00

SPRÅKKURS:

Mandag 19. – fredag 23. juni

Ågesentunet Fransk konversasjon

kl. 10.00

AKVARELL/OLJEMALING:

Mandag 12. til 16. juni

Ledaal Akvarell/oljemaling

kl. 10.00

Ny kurskatalog for høsten 2006 foreligger 1. august 2006

SKIPPER WORSE

Aktiviteter juni 2006

Skipper Worse sentrene

Onsdag 14. juni – Felles dagstur til Arboretet. Middag på Horve
Pris kr. 350,- pr. person
Påmelding resepsjonen Skipper Worse Ledaal

Skipper Worse Ågesentunet: Tlf. 51 58 14 57

Juni 15. kl. 17.00 Grillfest med allsang og dans. Kr. 150,- pr. person

Skipper Worse Tasta: Tlf. 51 54 13 47

Juni 19. kl. 16.00 Tur med grillfest til Nærland Gjestegard. Påmelding

Bridgegruppen ønsker flere spillere. Spiller hver mandag kl. 10.00 til 13.00

SKIPPER WORSE

SMÅJOBBSENTRAL

Formålet med Småjobbsentralen er å formidle rimelig arbeidskraft til enkle oppdrag til eldre og funksjonshemmede som trenger slik hjelp. Hensikten er også å fremme sosial kontakt og oppleve gleden ved å hjelpe andre.

Småjobbsentralen tar sikte på å formidle hjelp innen områdene: Sosial kontakt, gå ærender, småreparasjoner o.l. Arbeidsområdene vil bli utvidet i samsvar med etterspørsel og tilgang på hjelpere.

Vi er å treffe hver mandag og torsdag fra kl. 10.00 til 14.00, så ring oss på telefon 51 56 43 30.

SKIPPER WORSE

SKIPPER WORSE SENTRENE SOMMEREN 2006

Skipper Worse Ledaal

Vanlig åpent hele sommeren

Skipper Worse Ågesentunet

Vanlig åpent hele sommeren

Skipper Worse Tasta

Stengt f.o.m. 3. juli t.o.m. 31. juli 2006

Skipper Worse Madla

Stengt f.o.m. 3. juli t.o.m. 31. juli 2006

SKIPPER WORSE

**SKIPPER WORSE
MIDDAGSDISTRIBUERING**

Skipper Worse AS bringer middag hjem på døren til de som ønsker eller trenger det. Det er næringsrik og variert kost ut fra valgfri meny.

Ring Nina Fjermestad for spørsmål eller bestilling: tlf. 51 56 43 43 eller nina.fjermestad@skipper-worse.no

Menyen er å finne på www.skipper-worse.no

SKIPPER WORSE

**HYGGELIGE LOKALER
PÅ SKIPPER WORSE LEDAAL
OG SKIPPER WORSE
ÅGESENTUNET!**

Bryllup, konfirmasjon, fødselsdager og minnestund.
Vi bistår med råd.

Tlf. 51 56 43 30
eller
51 58 14 57
www.skipper-worse.no

SKIPPER WORSE

TURGRUPPENE:

Skipper Worse Tasta hver tirsdag	kl. 11.00	Sprek turgruppe
Skipper Worse Madla hver onsdag	kl. 10.30	Sprek turgruppe
Skipper Worse Ledaal hver onsdag	kl. 10.45	Sprek turgruppe
Skipper Worse Ågesentunet hver torsdag	kl. 11.00	

Mosjon, frisk luft og sosialt samvær. Etterpå samles vi til kaffe og «drøs».

SYKKELGRUPPER:

Skipper Worse Ledaal hver mandag	kl. 10.00
Skipper Worse Madla hver tirsdag	kl. 11.00
Skipper Worse Tasta hver onsdag	kl. 10.00
Skipper Worse Ågesentunet hver onsdag	kl. 10.30

Vi sykler ulike ruter hver uke. Mosjon, frisk luft og sosialt samvær.

SKIPPER WORSE

Hår- og fotpleie for damer og herrer på Skipper Worse sentrene

Å være velstelt og ha gode ben å gå på, betyr mye for trivselen. Benytt våre tilbud.

Ring og bestill tid på:

Skipper Worse Ledaal	tlf.: 51 56 43 30
Skipper Worse Madla	tlf.: 51 59 18 13
Skipper Worse Tasta	tlf.: 51 54 13 47
Skipper Worse Ågesentunet	tlf.: 51 58 14 57

SKIPPER WORSE

HJEMSERVICE

Dette er en tjeneste for dem som har behov/ønske for en samtalepartner, en som stikker innom – en å gå tur med, hjelp til personlig hygiene, dusj etter behov, tilrettelegging ved måltider, hjelp til matlaging, følge til tannlege, lege, apotek, offentlige kontorer, hjelp til rengjøring i hjemmet, klesvask m.m. Hjelp til å gjøre hverdagen triveligere og enklere rett og slett.

Skipper Worse har en fantastisk medarbeider som har ansvar for denne tjenesten, slik at det blir stabilitet i det tilbudet du får av oss.

Vi tilbyr våre tjenester også på kveldstid og i helger.

SKIPPER WORSE

SMÅJOBBSENTRAL

Formålet med Småjobbsentralen er å formidle rimelig arbeidskraft til enkle oppdrag til eldre og funksjonshemmede som trenger slik hjelp. Hensikten er også å fremme sosial kontakt og oppleve gleden ved å hjelpe andre.

Småjobbsentralen tar sikte på å formidle hjelp innen områdene: Sosial kontakt, gå ærender, småreparasjoner o.l. Arbeidsområdene vil bli utvidet i samsvar med etterspørsel og tilgang på hjelpere.

Vi er å treffe hver mandag og torsdag fra kl. 10.00 til 14.00, så ring oss på telefon 51 56 43 30.

**Det opplyses om at Bekkefaret Pensjonistforening
fra utgangen av 2005 er nedlagt.**

*Med hilsen
Ådne Føreland*

*Rådgivningskontoret
for pensjonister*

Trenger du hjelp til følgende problemer:

- fylle ut skjemaer, søknader, selvangivelsen m.m.
- råd i arvespørsmål eller skrive testamente
- overføre eiendom (hus eller hytte) til barna
- finne frem til rett person eller kontor som kan løse problemet for deg
- hvor du skal henvende deg vedrørende pensjonen din
- behov for en samtale om noe som plager deg
- andre problemer?

Da er det mulig at **Rådgivningskontoret for pensjonister** kan hjelpe deg.

Kontoret har åpent alle dager fra mandag til fredag mellom 10.00 og 12.00, de dagene/ukene som grunnskolen har ferie er kontoret åpent fra St. Hans og ut juli måned hver fredag kl. 10.00–12.00.

Rådgivningskontoret drives av Fellesutvalget for pensjonistforeninger i Stavanger. Rådgivningen er gratis og er et tilbud til alle pensjonister.

Vår adresse er Kongsgaten 43, inngang fra Parken. Ring gjerne og bestill time på **telefon 51 50 78 90.**

Samlet oversikt over foreninger, lag, organisasjoner og menigheter som driver arbeid for eldre i Stavanger

«Mortepumpen» presenterer en samlet oversikt over aktiviteter som foregår for eldre i Stavanger. Vi håper den kan gi et visst bilde av aktivitetene og være en hjelp til de som ønsker å delta på noen av dem. Oversikten er laget pr. 1. mars i år. Dersom leserne finner feil, eller aktiviteter som ikke er tatt med, så gi oss i redaksjonen et vink.

Navn	Adresse	Tilbud	Dag	Tid
Bekkefaret Menighet Postboks 201 Sentrum 4001 Stavanger	Fritjof Nansens vei 44 4019 Stavanger Tlf. 51 90 59 60	Hyggetreff i kirken Andakt og bevertning i kirkestuen Dagstur Formiddagsforening i kirken Sommertreff	4. tirsdag i mnd. 2. tirsdag i hver mnd, Mai/juni 2. torsdag i mnd. Hver onsdag 22. juni–10. august	11.00–13.00 11.00 11.00 11.00–12.30
Bekkefaret pensjonist-forening v/Ådne Føreland	Bekkefaret Bydelshus Fr. Nansens vei 50 Bøygen 19, 4019 Stavanger Tlf. 51 87 00 38	Medlemsmøte	1. onsdag i mnd. (untatt juli – august og des. – januar)	18.00
Bergeland Bydelssenter	Jelsagt. 2 Tlf. 51 53 52 67 Fax 51 53 98 80 4012 Stavanger	Kurs og aktivitetstilbud Snekkerverksted Åpent hus/håndarbeid Kafeteria Trim Svømming Frokost Bingo Bridge Treskjæringsgruppe Porselensmaling Oljemaling gr. Boccia	Mandag til torsdag Mandag til torsdag Torsdag Mandag til torsdag Mandag Mandag Siste onsdag i hver mnd. Annenhver tirsdag Annenhver tirsdag Hver tirsdag Torsdag Tirsdag Hver onsdag	09.00–14.00 09.00–14.00 10.00–13.00 10.00–13.00 10.15 15.45–16.45 09.30 11.00–13.00 10.00–13.00 09.00–13.00 11.30–14.30 11.00 10.30–13.30
Den Gamle Garde v/Gundhild Melkevik	Ny Olavskleiv 16 4008 Stavanger	Medlemsmøter Foredrag	Siste mandag i mnd.	11.00–13.00
Domkirkens menighet	Bethel Løkkeveien 59 4008 Stavanger Tlf. 51 53 95 86	«Tirsdagstreff» Sommertur og høsttur. Dagstur Dagstur	Hver tirsdag Mai/Juni September	11.00–12.30

Navn	Adresse	Tilbud	Dag	Tid
Fagforbundets Pensjonistforening avd. 019	Bakergt. 15 4013 Stavanger	Medlemsmøter ellers turer	2. onsdag i mnd.	16.30 til ca. 18.00
Fagforbundets fylkesstyre for pensjonister	Folkets hus Stavanger	Styremøter gjennom året Spesielle arrangementer for pensjonister		
Felleskjøpets Pensjonistforening v/Sverre Folkvord	Berghagen 19 4322 Sandnes Tlf. 51 67 35 95	Medlemsmøter Foredrag osv. Turer Kaffekos	2. mandag i mnd.	10.00–13.00
Frelsesarmeen Formiddagstreff	Kongsgaten 50 Tlf. 51 56 41 70	Sang og musikk Andakt – kaffe Gudstjeneste Gudstje. m/kveldsmat	Hver 3. onsdag 2. og 4. søndag 1. søndag i mnd.	11.00 11.00 17.00
Frelsesarmeen Hjemforbund Offentlig møte for kvinner	Kongsgaten 50 Tlf. 51 56 41 70	Sang og musikk Andakt Opplysning – kaffe	Hver torsdag	17.30
Frøystad Gård	Frøystadveien 21 4082 Hinna	Pensjonisttreff	3. tirsdag i mnd.	11.00–13.00
Hafsrjord menighet	Revheimsveien 159 Tlf. 51 55 77 73 4043 Hafsrjord	Vi over 60	Siste søndag i mnd. og andre onsdag i mnd. Hafsrjordsenteret Revheimsv. 159	16.00 11.00
Hillevåg kirkes Formiddagstreff	Veumveien 55 Tlf. 51 90 53 50	Eldretreff Vårtur (dagstur)	2. hver onsdag	11.00–13.00
Hillevåg menighets diakonitvalg	Veumveien 55 Tlf. 51 90 53 50 4016 Stavanger	Vårtur m/overnatting Besøktjeneste Fest to ganger i året m.m.		
Hinna Sanitetsforening v/Borgny Opsahl	Gamleveien 53 Tlf. 51 58 97 74 4018 Stavanger	Hyggestund for eldre Bingo v/Vågedalen sykehjem Sommertur	2. tirsdag i mnd.	11.00–13.00
Hinnasenteret Hinnakirkens eldersenter v/Anne Lise Kvernsmyr	Gamleveien 30B 4018 Stavanger Tlf. 51 90 57 90	Kurs- og aktivitetstilbud Hårpleie Fotpleie Middagsombringning Middag Turer	Mandag t.o.m. fredag 2 dager Alle ukedager Mandag, onsdag og fredager Mandag, onsdag og fredag	08.30–14.00 Timeavtale Timeavtale Bestilles
Hinnasenterets pensjonistforening v/Elisabeth Helland	Gamleveien 30 B 4018 Stavanger Tlf.priv. 51 57 54 31	Medlemsmøter Turer	Onsdag	10.30–12.30
Hundvåg menighet Hundvåg kirke Vassøy bedehus	Tlf. 51 85 44 50	Formiddagstreff Formiddagstreff	1 gang pr.mnd 1 gang pr. mnd.	11.00–12.30 11.00–13.00
IMI – Kirken	Gustavs Wareberggt.15 4021 Stavanger Tlf. 51 84 21 60	IMI – treffet Annonseres i Stav. A. fredager	Andakt, 2 g. pr. mnd. sang og musikk Bevertning	11.00–12.30
Jernbanens Pensjonistlag Stavanger Distrikt NSB v/Arvid Skregeli	Øvre Stranda 33, 4460 Moi	Medlemsmøter Hyggesamvær Stikk innom	Torsdag 1 g. pr. mnd. i Eldres Hus, Stavanger Hver fredag i Stjernesalen, Stav.	16.00 10.00–13.00
Stavanger Forening av KABB v/Wenche Torkelsen	Sandvigå 27 Sjøhusbakken 22 4028 Stavanger	Møte	Siste fredag i mnd.	18.30–21.00

Navn	Adresse	Tilbud	Dag	Tid
Kampen menighet	Seehusensgt. 47 Tlf. 51 50 24 10	Hygetreff Menighetspleiens kv.f. Åpent hus Lørdagskaffe Julemiddag Påsketreff Dagstur Skyss til arrangementene Foreninger og andre lag	1. tirsdag i mnd Siste tirsdag i mnd Hver onsdag 2-3 i semesteret Romjulen Påskeaften Våren	11.00 11.00 10.30 16.00 12.00 14.00
Kiwanis Club Stavanger	Eiganesv. 95, 4009 Stavanger	Møter. Ukentlig bistand ved utflukter fra sykehjem Bussturer for sykehjemsbeboerne	2. hver onsdag	18.00
Kvalaberg Eldresenter v/Berit I. Tjøtta	Ågesentunet Haugåsveien 14 Tlf. 51 58 14 57 Brattåsveien 1 Tlf. 51 58 76 19	Åpent hus Hyggetimer	Hver 14. dag (mandager)	14.30–16.30
Kvernevik Sanitetsforening	Bydelshuset Kverneviksveien	Eldretreff/ Formiddagstreff	Onsdag og fredag	10.00–13.00
Lyse Energi A/S Pensjonistforeningen avd. Stavanger «Seniorklubben» v/Toralf Friestad	Breiflåtveien 18 Cedeberggt. 27 4015 Stavanger Tlf. 51 52 81 32	Temasamlinger Onsdagssamlinger v/Senteret «Gamlingen»		10.00–13.00
Metodistkirken Fax. 51 89 66 22	Vaisenhusgt. 7 Tlf. 51 89 66 20 Epost: stavanger@metodistkirken.no	Formiddagstreff Hyggesamvær Besøktjeneste Biltjeneste til gudstjeneste Kirkering/kvinneforening hver mandag	1. onsdag i mnd.	11.00–13.00 11.00–12.30
Madlamark menighet	Madlamarkveien 135 4041 Hafrsfjord Tlf. 51 59 93 50	Formiddagstreff	Annen hver onsdag	11.00
Norsk Folkehjelp Eldrestova v/Kari Gordon	N. Strandgt. 13 Tlf. 51 52 08 02	Turer/Ferieoppf. Eldretreff Damegruppe Hyggesamvær	Se annonse/oppslag Mandag, onsdag og fredag 1. onsdag i mnd. 3. fredag i mnd.	09.00–14.00 17.00 18.00
Fagforbundets Pensjonistforening v/Magne Sjøtun 51 87 00 81	Bakergt. 15 Tlf. 51 51 71 60	Medlemsmøter m/underholdning Kurs Turer	2. onsdag i mnd. Adm. byggets kantine, Olav Kyrresgte. 23	16.30
Postpensjonistenes Landsforening, avd. Stvgr. v/Gudmund Buoøn	Postboks 565, 4003 Stavanger,	Medlemsmøter 5 ganger pr. år Turer i inn- og utland, foredrag		
Rosenberg pensjonist- forening Rolf M. Amundsen	Postboks 106 4086 Hundvåg	Medlemsmøte Trim/hygetreff Turer/medlemsfest	1. torsdag i mnd. Man og torsdag Kunngjøres på møter	10.00 08.00
Aida Hillstad	Calypsoveien 8 4085 Hundvåg	Medlemsmøte Trim/hygetreff	2. tirsdag i mnd. Tirsdager	10.00 10.00
SiR Pensjonistforening v/Dagnar Veggeland	Eldres Hus Kongsgt. 43	Medlemsmøte	2. onsdag i mnd.	18.00
Senior Ynglingen Stavanger KFUM/KFUK v/kontaktutvalgets leder Gottleiv Hamre	Rektor Berntsenet. 7 Leiteveien 16 4020 Stavanger	Formiddagstreff for menn	Annehver torsdag	11.00–13.00

Navn	Adresse	Tilbud	Dag	Tid
Skipper Worse A/S	Erling Skjalgsosons Allé 10 Tlf. 51 56 43 30 Fax. 51 56 43 31	Aktivitetssenter	Se under Skipper Worse	
Skipper Worse Ledaal v/Torhild Newermann	Erling Skjalgsosons Allé 10 Tlf. 51 56 43 30 Telefax 51 56 43 31	Åpningstid Kafeteria Damefrisør Fotpleie Herrefrisør Turgruppe Sykkelgruppe Trim Bingo Syng med oss Andakt Konsert Kurs	Mandag t.o.m. fredag Mandag, fredag Man, tirs, tors og fredag Mandag t.o.m. fredag Onsdag Onsdager Mandag Fredag Tirsdag Tirsdag Torsdag Torsdag Se egen kurskatalog	08.00–15.30 08.00–15.00 09.30–14.00 08.00–15.30 09.00–14.00 10.45–13.00 10.00 11.00–11.30 12.45 11.00–12.15 11.30–12.00 12.00–12.30
Skipper Worse pensjonist- forening v/Reidun Hjelm	Chr. Bjellandsgt. 51 53 39 43		1. fredag i mnd.	17.30
Skipper Worse-Sport v/Ingvar Omdal	Johanne Dybvadsgt. 10A 4018 Stavanger Tlf. 51 58 77 61	Trim i Stav. Idrettshall	Tirsdag – torsdag	10.00–12.00
Skipper Worse FRIVILLIGE klubb	Skipper Worse Ledaal	Frivillige håndarbeidsgruppe	Torsdag	12.30–15.00
Skipper Worse Madla v/Astrid Aamodt	Madla bydelshus Åsta Kongsmorsgt. 22 4048 Hafersfjord Tlf. 51 59 18 13 Telefax 51 59 18 18	Kafeteria Trimgruppe Frisør Kurs Fotpleie Turgruppe Håndarbeidsgruppe Bridge	Mandag til fredag Tirsdag Man, ons og fredag Se egen kurskatalog Torsdag Onsdag Hver tirsdag Mandag og torsdag	09.00–14.30 10.00–10.30 Timebestilling Timebestilling 10.30 10.30 10.00
Skipper Worse Tasta v/Ingebjørg Nordbø Riskjell	Tasta Bydelshus Eldfiskbakken 7 Postboks 5005 4084 Stavanger Tlf. 51 54 13 47 Fax 51 54 13 10	Åpningstid Frisør Fotpleie Trim Bridge Håndarbeidsgruppe Oljemaling «kom sammen» Kryssordgruppe Treskjæring «kom sammen» Bingo Sykkelgruppe Turgruppe «Den nyttige time» Andakt Håndarbeidsgruppe Syng med oss Kurser	Mandag–fredag Tirsdag til fredag Tirsdag eller fredag Mandager Mandager Mandager Mandager Mandager Tirsdager Tirsdager Onsdag Tirsdager Annenhver fredag Annenhver onsdag Fredager Annenhver fredag Se egen kurskatalog	08.30–14.30 08.30–14.00 08.00–15.30 09.30 10.00 10.00 10.00 10.30 10.00 11.00 10.00 11.00 10.30 11.00 09.30 10.30
Skipper Worse Ågesentunet v/Gunvor Hognestad Hansen	Ågesenveien 6 Postboks 1001 4095 Stavanger Tlf. 51 58 14 57 Telefax 51 58 14 25	Åpningstid Hårpleie Fotpleie Bingo Kafe «Fjøset» Oljemalingsgruppe Kortspillgruppe Trim Kryssordgruppe Turgruppe Kurs Dart	Mandag – fredag Mandag – fredag Annenhver torsdag Mandag Mandag – fredag Onsdag Torsdag Mandag Tirsdag Torsdag Se egen kurskatalog Onsdag	09.00–14.00 Timebest. Timebest. 10.30–11.30 09.00–14.00 10.00–13.00 10.30–13.00 10.00–10.30 10.00–11.30 11.00–12.00 11.00–12.00

Navn	Adresse	Tilbud	Dag	Tid
St. Johannes menighet v/Soknediakon Eva Tjemsland	Høgsfjordgt. 8 Tlf. 51 89 00 80	Mannsforening	Hver 3. mandag	19.00
		Treff	hver tirsdag	11.00
		Morgenmesse m/nattv.	Hver tirsdag morgen	08.00
		Bibelgruppe	Hver 2. onsdag	10.30-12.30
		Bønnesamling	Hver fredag	10.00-11.00
		Besøktjeneste	Etter avt. med soknediakon	
		Kirkeskys	Hver søndag etter avtale	
Eldres kirkesøndag	Februar	11.00-14.00		
St. Petri menighet v/Soknediakon Tor Arne Hartvigsen	Klubbg. 6 Tlf. 51 84 04 20 Fax 51 84 04 21	Turer	Juni	
		Eldretreff	3. tirsdag i mnd.	11.00-13.00
		St. Petri menighetshus på Våland		
		Rektor Steens plass 7 Besøktstj./Samtaletilbud	Etter avtale m/soknediakon	
St. Svithun menighet v/Ingrid Huster	Dronningensgt. 8 Jelsagt. 39	Eldretreff	Kontakt menighetskontoret Tlf. 51 51 70 20	
Stavanger Helsesportlag Leder: Grethe Bertelsen Telefon: 51 67 39 04 Nestleder: John Kvalvåg	Postboks 4033 4092 Stavanger	Medlemsmøter	Siste onsdag i mnd.	ann. i pressen
		Bekkefaret bydelshus		
		Svømmetrening for barn,		
		Tasta Helsesportbad	Mandag	16.00-18.00
		Svømmetrening for ungdom/voksne,		
		Tasta Helsesportbad	Mandag	18.00-21.00
		Tasta Helsesportbad	Torsdag	19.00-21.00
		Trim i svømmebandet	Mandag	18.30-19.00
			Torsdag	19.00-19.15
		Boccia - Curling,		
		Tastahallen	Mandag	19.00-22.00
		Luftpistoltskyting		
		BU L's lokaler	Onsdag	18.00-20.00
Pistoltskyting cal. 22,				
Bjergstedtunnelen	Torsdag	18.00-20.00		
Helsereise Solgården	sept./okt.	Påmelding til Grete Bertelsen		
Spania	14 dager	Tlf. 51 67 39 04		
Stavanger Sanitetsforenings Bo- og aktivitetssenter v/vikarierende senterleder Greta Sønneland Reve	Magnus Karlssonsgt. 11 4021 Stavanger Tlf. 51 87 01 10 Telefax 51 87 27 84	14 leiligheter		
		Trim for voksne	Mandag, tirsdag og onsdag formiddag	
		Kafé	Mandag – lørdag	10.00-14.00
		Morgenbad, voksne	Onsdag og fredag	07.00-09.00
		Voksne	Onsdag	14.30-15.30
		Publikumsbading, voksne, barn	Tirsdag	11.30-12.30
			Fredag	15.30-17.00
			Lørdag	09.30-13.30
		Fotpleie og aromaterapi	Anne Marie Are Dyrdal	
		Frisør	Anne Gro Berge	
		Utleie av selskapslokale/kurslokaler		
Stavanger Senior Høyre	Møteadresse: Worsegården Alexander Kiellandsgt 1.	Medlemsmøte Turer Kontaktjeneste	Hver 3. tirsdag i mnd.	12.00

Navn	Adresse	Tilbud	Dag	Tid
Statoil Seniorklubb «Stasen» Leder: Kari Normann	Opalveien 2 4318 Sandnes	Medlemsmøter Trim Turer	1. mandag i mnd. Hver tirsdag	11.00-13.00 11.00-13.00
Stavanger Hørselvernforening v/Bernhard Mikelsen	Bergjelandsgt. 46 Tlf. 51 53 23 48	Møtevirksomhet	2. og 4. tirsdag i mnd.	19.00
Stavanger kommunale Pensjonistforening v/Kitty Janzon	Kongsgt. 43	Servering av vafler/ rundstykker/kaffe Bingo Dameklubben Møte i Olav Kyrresgt. 23	Mandag - fredag Hver 2. tirsdag 1. torsdag i mnd. 2. fredag i mnd.	10.00-14.00 17.00-19.00
Stavangerlærernes pensjonistlag v/Mathias Skjæveland	Skytterlagsveien 41 4045 Hafrsfjord Tlf. 51 55 56 03	Medlemsmøte Treff på Vestlandske Skolemuseum Trim og svømming Litteraturgruppe, turer Kunstgrupper	Mndl. 2. hver mandag Hver onsdag	18.00 12.00-14.00 17.30-18.30
Stavanger Misjonsmenighet Misjonskirken v/Rudolf Pedersen	Knut Holms gate 8 Tlf. 51 52 62 76 Tlf. 51 56 37 98	Eldresenter Hyggesamvær Kaffe, kurs, turer, andakt	Hver torsdag	10.00-14.00
LOP Stavanger og omegn lokallag v/Jens Østrem	Rektor Berntsensgt. 12A 4022 Stavanger Tlf. 51 55 59 40	Medlemsmøter Turer Bedriftsbesøk Lengre turer sammen med LOP-lag i Rogaland	6 ganger pr. år Våre møter avholdes i Frelsesarmens hus Kongsgt. 50	11.00-13.00
Stavanger og omegn lokal- lag av Norges blinddeforbund v/Wenche Torkelsen	Sandvigå 27	Medlemsmøter	3. tirsdag i mnd.	18.00-21.00
Stavanger Røde Kors v/Nina Elisabeth Molven	Eiganesveien 95 Tlf. 51 52 38 50	Fester for eldre fra institusjoner Bussturer for eldre fra institusjoner Fester for eldre fra private hjem Bussturer for eldre fra private hjem		Forskj. tider
Stavanger Telepensjonistfor. v/Marit Torkildsen	Regimentsveien 8 4045 Hafrsfjord Tlf. 51 55 16 66	Medlemsmøter Turer	Siste mandag i hver måned	18.00-21.00
Stokka Kirke	Chr. Skredsvigs vei 23 Tlf. 51 91 19 90	Tur Formiddagstreff	1 gang pr. år. 2. onsdag i mnd.	11.00
Sunde menighet Sunde kirke Sunde Bedehus Solheim Bedehus	Mjukhøyden 9 4048 Hafrsfjord Tlf. 51 59 46 00	Formiddagstreff Transport: Sunde kirke 51 59 46 05 Sunde Bedehus: 922 53 496 Solheim Bedehus: 928 28 423 Turer	Hver 14. dag Sunde kirke, Sunde bedehus Solheim bedehus Roterer mellom de tre stedene	10.30-12.30
Sunde Sanitetsforenings Eldretreff v/Laura Fjelde	Sunde sykehjem, dagsenter Revheimsveien 243 Tlf. priv. 51 59 08 03	Eldretreff Fotpleie Hårpleie	Hver 2. onsdag i mnd. Tlf.best. 51 41 57 79 Tlf.best. 51 91 23 04	17.00 Tirs. og fredag

Navn	Adresse	Tilbud	Dag	Tid
Tasta menighet Tasta kirke	Fagerstølveien 9b Tlf. 51 54 51 80	Eldretreff Transport Tur - se eget program	1. tirsdag i mnd.	11.00
Tjensvoll menighet Tjensvoll kirke	Tellusveien 43 Tlf. 51 59 96 60	Formiddagstreff Kirkeskysstjeneste Besøktjeneste Dagstur Gruppfelleskap Åpen kirke	Andre og siste tirsdag, i mnd. Ring prestekontoret før kl. 10.15 Mai 1. og 3. onsdag	11.00-13.00 19.00-20.30
Varden menighet	Egersundsgt. 9 Tlf. 51 91 71 40	Pensjonisttreff Formiddagskurs Paradisforeningen (eldre kvinner) Sorggrupper for eldre	3. torsdag i mnd. se også menighetsbladet 12 onsdager høst/vinter Siste tirsdag i mnd. Ved behov	11.00-13.30 11.00-13.30 11.00-13.00
Varden Pensjonistforening Solveig Einarson	Midjord Fritidshus Tlf. 51 52 28 77 Saudagt. 22	Medlemsmøter med underholdning	2. torsdag i mnd.	16.30
Velferdssenteret for kommunale pensjonister	Kongsgt. 43 (Arken)	Hyggesamvær med enkel servering	Alle dager Untatt lørdag	10.00-14.00

Litt smått og godt fra småongane på Syllberge'

Han Odd sko fortella morå om den fyste skoledagen sin. «Læraren robe opp navnene våres. Di så e der seie «her», og di så ikkje e der, seie ingen ting!»

Odd hadde ikkje ennå lært å tella, så då morå spurte han kor mange di va i klassen svart'an: «Me e der adle samem!»

Helge kom hjem og fortalte at han hadde stått i «skammekroken». «Frøken trodde at de' va eg så hadde heve snøball på hu Thordis!» «Og så va det ikke deg?» – «Jo!»

De' va farsdag og læraren syntes de' kunne væra ein go'e idé at onganer lagte ein fine teining te faren, f.eks. ein hund, ein blomst et slips eller någe sånt. Han gjekk rundt og såg på ka di forskjellige

hadde teint og kom te han Tormod. «Hva er det du tegner for å glede faren din?» – «Ei danserinna!»

Erling teinte någe heilt bårt-i-nåttå. «Hva skal det forestille?» spurte lærar Eikeland. «Nei, de' vett eg ikkje. Eg har aldri sitt någe sånt någe!»

Einar likte seg ikkje så godt i klassen. «Hos oss e der nesten bare udlendingar. Arabarar, bergenserar og østlendingar!»

Morå spurte han Thor om han hadde vært snille på skolen. «Ja, men der va ein a'en gutt så egla meg. Og så sa eg «faen!» – «Fy, du vett jo at du ikkje ska banna!» «Ja, men eg holdt meg for øyrene då eg sa de'!»

B ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

NORGE

Returadresse:

«Mortepumpen»

Eiganes og Tasta helse- og sosialdistrikt
St. Svithunsgt. 5, 4005 STAVANGER

**Vi satser på god
kvalitet og service**

Stavanger Helsebutikk A/S

- **Sykeartikler**
- **Hjelpemidler for funksjonshemmede**
- **Førstehjelpsutstyr**
- **Stomiutstyr**
- **Inkontinensutstyr**

Lars Hertervigsgt. 3 – 4001 Stavanger
Rett over Straen Senteret. Telefon: 51 52 35 31